

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

12 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion
Ghervas Maria
Mardari Dumitru

judecând, fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Brigai Sergiu, de părțile vătămate Orlov Fiodor și Grigoriev Eugenia împreună cu reprezentantul părții vătămate CCL-307, Gheorghită Andrei, de partea vătămată Bozu Pavel, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017, în cauza penală privindu-i pe

MOJAICENCO Alexandru XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX;

LUPANCIUC Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.05.2009 – 11.03.2013;

Instanța de apel: 21.05.2013 – 19.12.2017;

Instanța de recurs: 29.01.2019 – 12.03.2019.

În baza actelor din dosar, Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 11 martie 2013, în privința lui Mojaicenco Al. s-a dispus:

- achitarea de sub învinuirea înaintată în baza art. 360 alin. (1) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat faptul existenței infracțiunii;

- încetarea procesului penal în baza art. 361 alin. (1) și art. 310 alin. (1) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție pentru tragerea la răspundere penală;

- încetarea procesului penal în baza art. 257 alin. (3) lit. d) Cod penal, cu liberarea de răspundere penală și cu tragerea la răspundere contravențională, în temeiul art. 167 alin. (1) Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional din motivul expirării

termenului de prescripție pentru tragerea la răspundere contravențională.

Totodată, Mojaicenco Al. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 335 alin. (3) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere în organizații comerciale pe un termen de 5 ani;

- art. 191 alin. (5) Cod penal la 9 ani închisoare.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, lui Mojaicenco Al. i-a fost stabilită pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial, în mărime de 10 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis și cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere în organizații comerciale pe un termen de 5 ani.

Prin aceeași sentință, în privința lui Lupanciuc I. s-a dispus:

- achitarea de sub învinuirea înaintată în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat faptul existenței infracțiunii;

- condamnarea în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Termenul pedepsei stabilit inculpaților urmează a fi calculat din data reținerii acestora.

Acțiunea civilă înaintată de Nisemlat Iu. cu privire la încasarea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

Acțiunea civilă înaintată de CCL-307 a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea de la Mojaicenco Al. și Lupanciuc I. în mod solidar, în beneficiul CCL-307 – 337584 de lei, cu titlu de prejudiciu material.

Pe lângă aceasta, s-a dispus încasarea de la Mojaicenco Al. în beneficiul CCL-307 a sumei de 790999 de lei, cu titlu de prejudiciu material.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *în fapt*, a constatat că, Mojaicenco Al. pe parcursul anilor 2005-2009, îndeplinind funcția de președinte al CCL-307, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, nelegitim, depășind în mod vădit limitele atribuțiilor sale de serviciu, a falsificat contractul nr. 1vc din 10.04.2005 (prin care se confirmă faptul vinderii de către cet. Grigoriev (Budescu) E. a macaralei de model RDK-250-3 către CCL-307), actul de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005 (prin care se confirmă faptul procurării de către CCL-307 în persoana inculpatului Mojaicenco Al. de la cet. Grigoriev (Budescu) E. a macaralei de model RDK-250-3 la prețul de 72831 lei), dispoziția de plată nr. 171 din 10.04.2005 (prin care se confirmă faptul primirii de către cet. Grigoriev (Budescu) E. a sumei de 69189 lei pentru o macara), ordinul de încasare de casă fără număr din 14.04.2005 (prin care se confirmă primirea de către cet. Grigoriev (Budescu) E. a sumei de 69189 lei pentru materiale de construcții), fapt care nu corespunde realității.

Tot el, a confecționat un document fals – procesul-verbal al adunării generale a membrilor CCL-307 din 05.07.2005, în baza căruia a fost demis ilegal din funcția de vice-director al CCL-307 cet. Orlov F.

Tot el, în temeiul acestor documente false, prin intermediul lui Lupanciuc I., cu scopul folosirii documentelor false, la 07.11.2006 a prezentat la ÎS „INTEHAGRO”

documente false și anume: contractul nr. 1vc din 10.04.2005 (prin care se confirmă faptul vinderii de către cet. Grigoriev (Budescu) E. a macaralei de model RDK-250-3 către CCL-307), actul de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005 (prin care se confirmă faptul procurării de către CCL-307 în persoana inculpatului Mojaicenco Al. de la cet. Grigoriev (Budescu) E. a macaralei de model RDK-250-3 la prețul de 72831 de lei), în urma prezentării documentelor false nominalizate nemijlocit de către inculpatul Lupanciuc I. macaraua de model RDK-250-3 a fost ilegal înmatriculată după CCL-307, fiind eliberate numere de înmatriculare XXXXX și certificatul tehnic nr. XXXXX.

Tot el, la 19.08.2008, cu scopul inducerii în eroare a instanței de judecată, a prezentat în cadrul dezbaterilor judiciare în Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău documente false și anume: contractul nr. 1vc din 10.04.2005 (prin care se confirmă faptul vinderii de către cet. Grigoriev (Budescu) E. a macaralei de model RDK-250-3 către CCL-307), actul de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005 (prin care se confirmă faptul procurării de către CCL-307 în persoana inculpatului Mojaicenco Al. de la cet. Grigoriev (Budescu) E. a macaralei de model RDK-250-3 la prețul de 72831 de lei), dispoziția de plată nr. 171 din 10.04.2005 (prin care se confirmă faptul primirii de către cet. Grigoriev (Budescu) E. a sumei de 69189 de lei pentru macara), ordinul de încasare de casă fără număr din 14.04.2005 (prin care se confirmă primirea de către cet. Grigoriev (Budescu) E. a sumei de 69189 de lei pentru materiale de construcții), procesul-verbal al adunării generale a membrilor CCL-307 din 05.07.2005, în baza căruia a fost demis ilegal din funcția de vice-director al CCL-307 cet. Orlov F.

Tot el, îndeplinind funcția de președinte al CCL-307, în virtutea atribuțiilor de serviciu, dispunând de anumite drepturi și obligații, atribuții și îndatoriri, reieșind din prevederile contractelor de primire la serviciu, cât și de însărcinările funcționale stabilite de normativele interne și reieșind din prevederile art. 124 Cod penal, fiind calificat ca o persoană care gestionează o organizație comercială și anume CCL-307, căreia i se acordă, permanent sau provizoriu, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor sau acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice manifestate prin încheierea contractelor cu diferiți agenți economici cu privire la efectuarea lucrărilor de construcție a complexului locativ din str. XXXXX din XXXXX, acționând intenționat, folosind situația de serviciu în interese materiale și alte interese personale - însușirea banilor în proporții deosebit de mari și cauzarea unui prejudiciu material vădit membrilor CCL-307, nelegitim, depășind în mod vădit limitele atribuțiilor sale de serviciu și încălcând prevederile normative ce reglementează administrația patrimoniului CCL-307, în lipsa deciziei obligatorii a adunării generale a membrilor CCL-307, ilegal a înstrăinat la 05.07.2006 apartamentul nr. 7 din str. XXXXX, XXXXX cet. Popușoi A., la prețul de 346154 lei și la 07.07.2006 apartamentul nr. 8 din str. XXXXX, XXXXX cet. Sochircă I., la prețul de 417300 lei, apartamentele date aparțineau conform hotărârii adunării generale a membrilor CCL-307 cet. Grigoriev (Budescu) E. și cet. Orlov F., cărora le-a cauzat daune în proporții deosebit de mari.

Tot el, fiind în funcția de președinte al CCL-307, cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, nelegitim, depășind în mod vădit limitele atribuțiilor sale de serviciu, la

01.02.2007 și la 02.02.2007 fără decizia adunării generale a membrilor CCL-307, ilegal a vândut cet. Lisnic S. mansarda nr. 21 cu suprafața de 107,2 mp la prețul de 350000 lei, din care 83600 lei i-a introdus în casieria CCL-307 și respectiv cet. Lavric M. mansarda nr.23 cu suprafața totală de 116 mp la prețul de 375000 lei, din care 85000 lei i-a introdus în casieria CCL-307, iar diferența banilor primiți, i-a însușit, pricinuindu-le astfel membrilor CCL-307 o daună considerabilă în proporții deosebit de mari în sumă totală de 556400 lei.

Tot el, îndeplinind funcția indicată, acționând intenționat, folosind situația de serviciu în interese materiale și alte interese personale - însușirea banilor în proporții deosebit de mari și cauzarea unui prejudiciu material vădit membrilor CCL-307, în perioada 2004-2006 a ridicat din casieria CCL-307 suma de 131417,00 lei, bani destinați lui cet. Grigoriev (Budescu) E. – 92170 lei și lui Orlov F. – 39247,00 lei, cu titlu de plată pentru materialele de construcție transmise la balanța CCL-307, bani pe care nu i-a transmis conform destinației, dar i-a însușit personal, cauzându-le părților vătămate daune în proporții deosebit de mari.

Tot el, continuând acțiunile sale criminale, fiind în funcția de președinte al CCL-307, cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, a săvârșit delapidarea averii străine în următoarele circumstanțe:

Conform contractului nr. 21 din 06.02.2006 și chitanțelor la dispozițiile de încasare nr. 3 din 18.04.2005 și nr. 9 din 20.08.2005, investitorii Vicol O. și Bozu P. au achitat prin operațiunea bancară „*păstrarea banilor în caseta de valori*” în numerar mijloace bănești în sumă de 337584 lei (20000 euro) și 150000 lei. Corespunzător, pentru procurarea apartamentelor în casa din str. XXXXX XXXXX, bani care nu au fost înregistrați în evidența contabilă a CCL-307. Mijloacele bănești menționate au fost încasate prin intermediul inculpatului Lupanciuc I., în sumă de 337584 lei (20000 euro) și de către inculpatul Mojaicenco Al. în sumă de 150000 lei, bani care au fost însușiți de ambii în urma acțiunilor de comun acord, pricinuindu-le astfel membrilor CCL-307 o daună considerabilă, în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 487584 de lei.

Tot el, fiind în funcția de președinte al CCL-307, cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, nelegitim, depășind în mod vădit limitele atribuțiilor sale de serviciu, întru achitarea cu muncitorii, prin utilizarea diferitor metode a sustras din casieria CCL-307, mijloace bănești în sumă de 310777,54 lei, inclusiv, 136475,79 lei din achitarea salariilor cetățenilor Grigoriev (Budescu) E. și Orlov F., precum și muncitorilor, care de facto, nu le-au primit, 174301,75 lei din procurarea în numerar a macaralei de mode RDK-250-3 și construcțiilor provizorii, conform actelor de achiziție a mărfurilor, care în realitate nu au fost primite. Ca rezultat, membrilor CCL-307, le-a fost cauzat un prejudiciu în sumă de 336325 lei (199350 salariu calculat total - 46500,00 salariu calculat Mojaicenco și Baran) + (62785+72831+23460+24400). Dat fiind faptul că, în perioada 09.12.2004 – 25.10.2005, Mojaicenco Al. a achitat totuși salariul muncitorilor în sumă de 251727 lei, nerefectându-1 în evidența contabilă a CCL-307, prejudiciul total cauzat membrilor cooperativei a constituit 84599 lei (336326 – 251727).

Tot el, Mojaicenco Al. a fost învinuit că, continuând acțiunile sale criminale, în luna iulie 2006, fiind în funcția de președinte al CCL-307, cu scopul sustragerii bunurilor altei

persoane: la 05.07.2006, banii primiți de la vânzarea a apartamentului nr.7 din str. XXXXX, XXXXX cet. Popușoi A., la prețul de 346154 lei și de la vânzarea, la 07.07.2006, a apartamentului nr. 8 din str. XXXXX, XXXXX cet. Sochirca I., la prețul de 417300 lei, neîntemeiat, fără acordul cârmuirii și adunării generale a membrilor CCL-307, i-a ridicat în numerar de pe contul nr.2 al CCL-307, folosindu-i în interes personal, prin ce a adus un prejudiciu în proporții deosebit de mari membrilor CCL-307, în sumă de 763454,00 lei.

Tot el, a fost învinuit că, în vara anului 2007, având o înțelegere cu partea vătămată Nisemlat Iu. privind construcția unei case de locuit pe str. XXXXX, mun. Chișinău, a cerut și la domiciliul său din XXXXX a primit de la ultimul suma de 138000 dolari SUA.

Ulterior, deținând certificatul de atestare tehnico-profesională seria 2001 nr. 869, pentru a activa în calitate de proiectant în domeniul arhitecturii construcțiilor civile și industriale, fiind responsabil de realizarea și executarea lucrărilor de construcție a casei din str. XXXXX, mun. Chișinău, în lipsa certificatului de urbanism și a autorizației de construire, contrar prevederilor hotărârii Guvernului nr. 360 din 18.04.1997 „*despre aprobarea Regulamentului privind certificatul de urbanism și autorizarea construirii sau desființării construcțiilor și amenajărilor*”, a demarat și a realizat o construcție nefinisată a casei de pe adresa indicată, cu folosirea unor materiale necorespunzătoare și prin nerespectarea calității în construcții, astfel, încât potrivit raportului de expertiză nr. 2594-03-08/T din 26.03.2008, întocmit de Direcția Verificare și Expertizare a Proiectelor de Construcții a DT RM: „starea tehnică a elementelor de construcții a casei din str. XXXXX, mun. Chișinău, nu corespundea normelor privind asigurarea durabilității și rezistenței construcțiilor, iar valoarea lucrărilor de reconstrucție și ajustarea construcției nefinisate la normele corespunzătoare constituie suma de 182731 lei.

Astfel, lucrările de consolidare, corectare a erorilor admise și întărire a construcției au fost efectuate de către SRL „Iunic-Dac” în perioada februarie-mai 2008, potrivit unui deviz de cheltuieli și recepției lucrărilor executate. Potrivit raportului de expertiză tehnică în construcții nr. 2630 din 13.11.2008, s-a stabilit că, la situația din luna august 2008, în rezultatul examinării vizuale a casei din str. XXXXX, mun. Chișinău la pereții exteriori a clădirii fisuri sau deformări esențiale nu au fost depistate, din motiv că deja sunt efectuate lucrări de consolidare a clădirii, blocul locativ corespunde cerințelor tehnico-sanitare și normelor în vigoare, starea tehnică a clădirii fiind satisfăcătoare. Valoarea devizului de cheltuieli constituind 102362 lei.

Tot Mojaicenco Al., a fost învinuit că în perioada 19.08.2008 - luna februarie 2009, urmărind alte motive josnice - tănuirea probelor, influențarea instanței în vederea emiterii unei hotărâri ilegale, însușirea bunurilor altor persoane,- complicarea procesului de acumulare a probelor în procesul penal, de a induce în eroare organul de urmărire penală, etc., a sustras din contabilitatea CCL-307 documente ce au importanță pe cauza penală și anume: contractul nr. 1vc din 10.04.2005 (prin care se confirmă faptul vinderii de către cet. Grigoriev (Budescu) E. a macaralei de model RDK-250-3 către CCL-307), actul de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005 (prin care se confirmă faptul procurării de către CCL-307 în persoana inculpatului Mojaicenco Al. de la cet. Grigoriev

(Budescu) E. a macaralei de model RDK-250-3 la prețul de 72831 lei), dispoziția de plată nr.171 din 10.04.2005 (prin care se confirmă faptul primirii de către cet. Grigoriev (Budescu) E. a sumei de 69189 lei pentru macara), ordinul de încasare de casă fără număr din 14.04.2005 (prin care se confirmă primirea de către cet. Grigoriev (Budescu) E. a sumei de 69189 lei pentru materiale de construcții), procesul-verbal al adunării generale a membrilor CCL-307 din 05.07.2005, în baza căruia a demis ilegal din funcția de vice-director al CCL-307 cet. Orlov F., pe care le tănuiește în loc nestabilit de către organul de urmărire penală cu scopul împiedicării stabilirii adevărului.

Tot Mojaicenco Al. a fost învinuit că, fiind în funcția de președinte al CCL-307, cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, nelegitim, depășind în mod vădit limitele atribuțiilor sale de serviciu, fără decizia adunării generale a membrilor CCL-307, la 19.01.2006 a ridicat în numerar, din casa întreprinderii bani în sumă 75000 lei, pe care i-a însușit și folosit în interes personal pentru procurarea unui lot de pământ.

Lupanciuc I., nefiind angajat oficial în funcție de jurist, a reprezentat interesele CCL-307 în multiplele litigii judiciare, participa la negocieri cu investitorii, îndeplinea alte însărcinări curente a președintelui cooperativei, Mojaicenco Al., prin ce a obținut încredere din partea investitorilor și părților vătămate după care, în luna februarie 2006, prin abuz de încredere, a dobândit ilicit bunurile altei persoane următoarele circumstanțe:

Conform contractului nr. 21 din 06.02.2006 și chitanțelor la dispozițiile încasare nr. 3 din 18.04.2005 și nr. 9 din 20.08.2005, investitorii Vicol O. și Bozu P. au achitat prin operațiunea bancară „*păstrarea banilor în caseta de valori*” în numerar mijloace bănești în sumă de 337584 lei (20000 de euro) și 150000 de lei, corespunzător, pentru procurarea apartamentelor în casa din str. XXXXX, XXXXX, bani care nu au fost înregistrați în evidența contabilă a CCL-307. Mijloacele bănești menționate au fost încasate prin intermediul inculpatului Lupanciuc I., în sumă de 337584 lei (20000 de euro) și de către inculpatul Mojaicenco Al. în sumă de 150000 lei, bani, care au fost însușiți de ambii în urma acțiunilor comise de comun acord, pricinuind astfel membrilor CCL-307 o daună considerabilă, în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 487584,00 lei.

Tot Lupanciuc I. a fost învinuit că, fiind în funcție de jurist al CCL-307, fiind în complicitate cu Mojaicenco Al., directorul CCL-307, acționând de comun acord cu scopul folosirii documentelor false, la 07.11.2006 a prezentat la ÎS „INTEHAGRO” documente false și anume: contractul nr. 1vc din 10.04.2005 (prin care se confirmă faptul vinderii de către cet. Grigoriev (Budescu) E. a macaralei de model RDK-250-3 către CCL-307), actul de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005 prin care se confirmă faptul procurării de către CCL-307 în persoana inculpatului Mojaicenco Al. de la cet. Grigoriev (Budescu) E. a macaralei de model RDK-250-3 la prețul de 72831 lei), în urma prezentării documentelor false nominalizate nemijlocit de către inculpatul Lupanciuc I., macaraua de model RDK-250-3 a fost ilegal înmatriculată după CCL-307, fiind eliberate numere de înmatriculare XXXXX și certificatul tehnic nr. XXXXX.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apeluri de către avocatul Prodan L. în interesele

inculpatului Mojaicenco Al., de inculpatul Lupanciuc I. și de avocatul Bargan Iu. în comun cu inculpatul Mojaicenco Al.

3.1. Avocatul Prodan L., acționând în interesele inculpatului Mojaicenco Al., a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Mojaicenco Al. să fie achitat pe toate capetele de învinuire.

În motivarea cererii, apelanta a indicat că acuzarea nu s-a expus asupra actelor, recipiselor scrise și semnate de partea vătămată Budescu E., care ne vorbesc despre faptul, că ultima a încasat sume importante de bani de la cetățeni pentru procurarea apartamentelor în casa litigioasă și nu le-a reflectat în actele contabile, cu atât mai mult că Budescu E. în perioada respectivă deținea funcția de contabil. Aceste acțiuni de încasare a sumelor bănești au fost confirmate atât la ancheta penală cât și în cadrul anchetei judiciare de martori și de însuși Budescu E., adică de cetățenii care au transmis sume bănești pentru procurarea apartamentelor.

În perioada când Mojaicenco Al. îndeplinea funcția de președinte al CCL-307, acesta a restituit mijloacele bănești persoanelor care ulterior au refuzat de a procura apartamente în casa litigioasă; însă partea acuzării nu a ținut seama de declarațiile martorilor în acest sens, având în vedere că Budescu E. negocia și vindea apartamente fără să fi discutat sau negociat cu președintele CCL-307.

Din materialele dosarului s-a constatat, că Budescu E. și Orlov F. au primit câte un apartament cu 3 odăi gratis, conform proceselor-verbale ale ședinței generale a CCL-307, însă în realitate Budescu E. deține 2 apartamente câte 2 odăi. Totodată, s-a mai constatat prin declarațiile părților vătămate, că aceste apartamente le-au fost repartizate din contul salariului din ce rezultă, că ei nu trebuiau să-și primească salariile, iar sumele urmau să fie introduse pentru achitarea apartamentului, însă salariile au fost încasate și ridicate de aceștia în urma hotărârii judecătorești. În rezultat părțile vătămate nominalizate mai sus s-au ales, cu apartamente din contul salariului, cu salarii, cu bani primiți de la vânzarea altor apartamente în baza de recipise, iar în consecință sustragerea de bani în proporții deosebit de mari a fost incriminată lui inculpatului.

Partea acuzării nu a analizat plângerile înaintate de inculpat, acestea până în prezent au rămas fără soluții, de fapt anume aceste plângeri sunt însoțite de probe, care îl dezvinovățesc pe Mojaicenco Al. de cele incriminate prin rechizitoriu.

Apelantul a mai menționat că a rămas fără apreciere din partea acuzării și faptul, că reprezentantul CCL-307, Gheorghită A., a rămas cu restanță pentru achitarea apartamentului cu suma de 21500 lei către CCL-307, ceea ce a fost confirmat de însuși Gheorghită A în cadrul anchetei, cu toate acestea dânsul deține în proprietate locuință. Totodată, anume Gheorghită A este dator lui Bozu P., deoarece dânsul a primit suma de peste 90000 de lei pentru a fi restituită părții vătămate, însă de ce banii nu au ajuns la ultimul nici Gheorghită A nu poate explica.

La materialele dosarului nu există raportul de expertiză economico-financiară care este necesar și obligatoriu pentru a învinui o persoană pe acest capăt de acuzare. Actul de constatare este doar un document ce constată anumite circumstanțe, dar nu le probează, adică procurorul nu a demonstrat acțiunea de „însușire”. La fel, procurorul a eșuat să

demonstreze metoda sau schema de însușire a sumelor bănești utilizată de către Mojaicenco Al. pe cazul dat.

Instanța nu a înlăturat divergențele existente în declarațiile părții vătămate Budescu E., care pe de o parte a susținut că nu știa că deține funcția de contabil, iar de pe altă parte a încasat salarii și chiar a fost restabilită prin hotărâre judecătorească în funcție.

3.2. În apelul suplimentar comun declarat de inculpatul Mojaicenco Al. și avocatul Bargan Iu. în numele acestuia, s-a solicitat casarea parțială a sentinței și anume în partea condamnării acestuia în temeiul art. 335 alin. (3) lit. b), 191 alin. (5) Cod penal, la fel și în partea încetării procesului penal pe capetele de acuzare în temeiul art. 361 alin. (1) și art. 310 alin. (1) Cod penal, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu dispunerea achitării inculpatului pe capetele de acuzare menționate.

În motivarea cererii de apel, părțile au invocat că prima instanță și-a bazat concluziile despre vinovăția inculpatului Mojaicenco Al. pe aspectele expuse în actul de revizie economico-financiară, fapt care exclude justa și obiectiva soluționare a cauzei. Actul de revizie economico-financiară care a fost întocmit în acest caz, nu poate înlocui raportul de expertiză și nici exclude necesitatea efectuării acesteia pentru soluționarea aceiași probleme. Mai mult ca atât, actul nominalizat nu constituie un act în baza căruia s-ar putea concluziona careva aspecte legate de prejudicierea materială, fapt pentru care urmează a-i fi dată o apreciere critică. Persoana care a întocmit actul de revizie nu a fost preîntâmpinată de răspundere penală, iar inculpatul a fost privat de dreptul de a formula întrebările pe marginea acestuia. Din atare considerente, părțile au conchis că este necesar de a se dispune efectuarea unei expertize judiciar-contabile pentru a fi elucidate aspectele legate de încasarea, distribuirea și utilizarea mijloacelor financiare la CCL-307 în perioada în care inculpatul Mojaicenco Al. a fost administrator și în legătură cu ce i-a fost înaintată învinuirea privind comiterea mai multor infracțiuni.

Referitor la capătul de acuzare incriminat în baza art. 361 alin. (2) lit. a) Cod penal, părțile au menționat că, potrivit raportului de expertiză judiciar-contabilă, expertul a confirmat faptul că în baza contractul nr. 1vc din 10.04.2005 a fost întocmită o intenție de vânzare-cumpărare a macaralei de model RDK- 250-3 de către CCL-307 de la Budescu E., iar în conformitate cu actul de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005, persoana nominalizată a livrat (a transmis dreptul de proprietate) macaraua de model RDK-250-3 în valoare de 72831 lei indicând că achitarea s-a efectuat prin intermediul dispoziției de plată nr. 171 din 10.04.2005 în sumă de 69189 lei, care a fost reflectată în registrul de casă la 14.04.2005.

Prin urmare, faptul achitării costului macaralei respective este confirmat cu certitudine prin expertiza care a fost efectuată, fiind total neargumentate cele indicate de către instanța de fond.

Cu privire la acuzarea inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (3) lit. b) Cod penal, cele reținute de către instanța de fond nu rezistă criticii, deoarece expertul în raportul de expertiză judiciar-contabilă nr. 1522 din 05.09.2014 a expus următoarele: „La investigarea documentele contabile prezentate spre expertizare, inclusiv

și registrul de casă pentru perioadele 06.07.2004 - 30.09.2006 a CCL-307, expertul a stabilit că nu sunt înregistrate operațiuni contabile care ar confirma plata din partea lui Orlov F. și Grigoriev E., în casa entității CCL-307 pe perioada construcției blocului nr. XXXXX din str. XXXXX, XXXXX.

La investigarea documentelor contabile prezentate spre expertizare nu s-a depistat documente de plată din partea cet. Buzulan E. în contul procurării apartamentului nr. 7 din casa CCL-307.

Conform înscrierilor din carnetul de muncă, cet. Orlov F. a fost angajat al CCL-307 din septembrie 2004 și a activat până în luna mai 2006, cu calcularea salariului de 1150 lei. Calcularea salariului în privința acestuia se confirmă prin înregistrările în Registrul de evidență a retribuiților pentru perioada septembrie 2004 - mai 2006.

Conform înscrierilor în carnetul de muncă, cet. Grigoriev (Budescu) E. a fost angajată la CCL-307 din septembrie 2004 și a activat până în luna mai 2006, cu calcularea unui salariu lunar de 750 lei. Calcularea salariului pentru persoana nominalizată se confirmă prin înregistrările în registrul de evidență a retribuiților pe perioada septembrie 2004 - mai 2006.

Datoria CCL-307 față de persoanele menționate supra, conform registrului de evidență a retribuiților la 30.06.2006 era de 2070,20 lei și respectiv de 1371,00 lei. Expertul a menționat că registrele de evidență a retribuiților, după 30.06.2006, la materialele cercetate lipsesc.

Totodată, expertul a mai indicat că, nu sunt documente contabile (dispoziții de plată) care ar confirma că persoanele respective au achitat careva sume pentru spațiu locativ.

Astfel, luând în considerație cele stabilite și expuse de către expert, nici cet. Orlov F., nici cet. Grigoriev (Budescu) E. nu putea primi câte un apartament din contul achitării salariului, deoarece salariul total al acestora pentru perioada în care au activat la CCL307 a fost de 24150 lei și respectiv de 15750 lei. Aceste sume nici de cum nu reprezintă valoarea proporțională a unui apartament cu trei odăi în XXXXX.

În aceste condiții, în mod evident că în acțiunile inculpatului lipsește cauzarea anumitor daune în proporții deosebit de mari părților vătămate, și pe cale de consecință, comiterea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (3) lit. b) Cod penal de către inculpatul Mojaicenco Al.

Referitor la capătul de acuzare imputat în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, instanța de fond și-a bazat concluziile doar pe declarațiile părților vătămate și pe actul de revizie. Aceste aspecte de fapt la fel au fost obiect de examinare în cadrul expertizei judiciare contabile ce a fost efectuată în prezenta cauză penală.

În concluziile sale, expertul a indicat cu claritate că la încheierea tranzacției cu privire la procurarea materialelor de construcție, anume ciment RT - 400 în cantitate de 39,247 kg în valoare de 39247 de lei de la SRL „Elvila – M” și a tranzacției cu privire la procurarea materialelor de construcții și anume a țiglei profilate în cantitate de 707,9 m² în valoare de 92170 de lei de la SRL „Orfonox” s-a stabilit că persoanele fizice Orlov F. și Budescu E., în tranzacțiile date nu au participat și respectiv constatarea că cei din urmă au fost prejudiciați în sumă de 39247 lei și respectiv 92170 lei, nu are temeii juridic.

Un alt aspect criticat de părți s-a referit la acuzare lui Mojaicenco Al., precum că îndeplinind funcția indicată, acționând intenționat, folosind situația de serviciu în interese materiale și alte interese personale a însușit bani în proporții deosebit de mari și a cauzat prejudiciu material vădit membrilor CCL - 307 în suma totală de 487584 de lei. Prima instanță a indicat că cele declarate de către partea vătămată Bozu P. (faptul că a transmis sumele de bani inculpatului Mojaicenco Al.) și-au găsit confirmare și în cadrul reviziei, în conformitate cu rezultatele cărei s-a stabilit că în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 2 din 2004 conform dispozițiilor de încasare nr. 3 din 18.04.2005 și nr. 9 din 20.08.2005 acesta a achitat inculpatului suma de 150 000 lei. Cele expuse nu corespund realității, deoarece nici revizorul și nici expertul nu a dispus și nu a examinat nemijlocit dispozițiile de încasare nr. 3 din 18.04.2005 și nr. 9 din 20.08.2005, ci numai chitanțele la aceste dispoziții de încasare.

Expertul în raportul de expertiză direct a indicat că a cercetat materialele cauzei penale și documentele contabile ce au fost prezentate de către procurorul L. Verdeș și a stabilit că în documentele prezentate nu sunt documentele primare (dispozițiile de încasare și dispozițiile de plată) care ar confirma mișcarea mijloacelor bănești. Nemijlocit a indicat că sunt supuse expertizării: Registrul de casă pe perioada 06.07.2004 - 17.12.2004, fără documentele primare; Registrul de casă pe perioada 19.01.2005 - 31.12.2005, fără documentele primare; Registrul de casă pe perioada 05.01.2006 - 31.08.2006, fără documentele primare; în aceste condiții, expertul just a indicat că pentru a fi efectuate cercetări în privința stabilirii sustragerii mijloacelor bănești, nu i-au fost puse la dispoziție documentele justificative, adică documentele primare contabile care ar confirma efectuarea operațiunilor economice respective, de aceea a concluzionat nu poate da concluzii și argumentări la presupusele fapte de însușire a mijloacelor bănești.

Următorul capăt de acuzare criticat de apelanți este cel potrivit căruia inculpatul Mojaicenco Al., fiind în funcția indicată, cu scopul sustragerii bunurilor unei alte persoane, nelegitim, depășind în mod vădit limitele atribuțiilor sale de serviciu, întru achitarea cu muncitorii, prin utilizarea diferitor metode a sustras din casieria CCL-307, mijloace bănești în sumă de 310777,54 lei, inclusiv 136475,79 lei din achitarea salariilor pentru Budescu (Grigoriev) E. și Orlov F., precum și muncitorilor, care de facto, nu le-au primit, 174301,75 lei din procurarea în numerar a macaralei de model RDK-250 și construcțiilor provizorii, conform actelor de achiziție a mărfurilor, care în realitate nu au fost primite.

În consecință, prin acestea membrilor CCL-307, le-a fost cauzat un prejudiciu în suma de 336325 lei, din care s-a dedus suma de 251 727 lei, prejudiciul total cauzat constituind 84599,00 lei.

În raportul de expertiză judiciar-contabilă s-a specificat că revizorul nu a concretizat metoda de sustragere, cine dintre factorii de decizie a comis sustragerea respectivă, care documente primare au stat la baza acestei confirmări, nu este concretizată perioada, se mai indică că revizorul a fost obligat să insiste la efectuarea unei inventarieri în casa entității pentru a confirma sau infirma prezența unui neajuns de mijloace bănești. La fel, expertul a indicat că concluzia revizorului cu privire la transmiterea mijloacelor bănești lui Lupanciu I., conform listelor spre achitarea salariului cu muncitorii, din partea inculpatului

Mojaicenco Al. a sumei de 251727,00 lei și din partea lui Budescu E. și cet. Orlov F. a sumei de 118359,00 lei, nu conține temei legal.

Cu referire acuzarea precum că inculpatul ar fi înstrăinat ilegal câteva mansarde fără a avea decizia adunării generale a membrilor CCL-307 în acest sens, însușind diferența banilor primiți de la părțile vătămate și cauzându-le membrilor CCL-307 o dauna considerabilă în proporții deosebit de mari în suma totală de 556400,00 lei, este bazată pe presupuneri, la caz lipsind careva înscrisuri privind determinarea valorii mansardelor care au fost înstrăinate.

3.3. În apelul declarat de inculpatul Lupanciuc I. s-a solicitat casarea parțială a sentinței, în partea condamnării lui în baza art. 190 alin. (5) Cod penal și în partea admiterii acțiunii civile, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, prin care să fie dispusă achitarea inculpatului pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de acesta, iar acțiunea civilă a părților vătămate să fie respinsă.

În conținutul cererii de apel, inculpatul a indicat că nici o probă din cele anexate la dosar nu dovedește că Lupanciuc I., este persoana care a acționat în vreun fel pentru a determina pe cineva să procure vreun imobil, sau persoana care a primit careva mijloace bănești în contul procurării vreunui imobil, sau persoana care a însușit/sustras careva bani ce au fost transmiși în scopul procurării imobilelor, după cum nici presupusele părți vătămate și nici reprezentanții CCL-307 nu au careva pretenții față de acesta și nu indică la dânsul ca fiind persoana care le-a cauzat vreun prejudiciu.

În aceste împrejurări instanța de judecată urma să aplice direct prevederile art. 389 Cod de procedură penală, având în vedere că sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri.

Potrivit învinuirii inculpatului i-a fost imputat elementul însușirii prin delapidare, însă nici o probă nu confirmă că acesta ar fi însușit careva mijloace bănești, adică ar fi luat și utilizat după bunul său plac careva bani, după cum nu au fost stabilite prin sentință nici data, ora, locul când presupusa însușire ar fi avut loc.

Totodată, pentru a exista elementul însușirii prin delapidare de la o persoană juridică este necesară confirmarea existenței unui prejudiciu cauzat persoanei juridice, pe când în materialele cauzei nu există nici o probă ce ar confirma că persoanei juridice CCL-307 și membrilor acesteia inculpatul i-ar fi cauzat vreun prejudiciu. Apelantul a menționat că, instanța de apel urmează să atragă atenția asupra faptului că presupusul prejudiciu reiese doar din declarațiile verbale ale presupuselor părți vătămate, însă nici un document valabil nu-l atestă, dar acesta este doar o presupunere a procurorului, preluată ilegal de instanța de judecată, presupunere ce urma a fi apreciată critic de instanță, atât timp cât probele materiale nu-l confirmă.

Analizând norma în baza căreia a fost condamnat efectiv, apelantul a menționat că art. 190 Cod penal presupune răspundere pentru escrocherie, adică pentru dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere. În cazul escrocheriei victima transmite benevol bunurile către făptuitor, sub influența înșelăciunii sau a abuzului de încredere. Primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării

în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat.

Niciunul din elementele obligatorii ale escrocheriei nu se regăsesc nici în starea de fapt care a avut loc, nici în probele administrate la dosar, deoarece Lupanciuc I. nu i cunoscut în prealabil părțile vătămate, nu i-a convins pe aceștia să procure apartamentul, nu a dus tratative cu ei la procurarea imobilului, nu a însușit careva bani, iar în urma tranzacției la care a asistat și contribuit ca jurist, Vicol A. a devenit proprietară a apartamentului de la mansardă, aceasta neavând nici un prejudiciu și nici o pretenție față de inculpat. Concomitent, inculpatul a menționat că nu a abuzat de încrederea acordată de CCL-307 și nici a membrilor acesteia, ci i-a asistat pentru ca dâșii să poată să își onoreze obligațiile asumate față de cumpărătorul Vicol A., obținând pe cale judecătorească ridicarea sechestrului asupra bunului imobil și înregistrarea dreptului de proprietate asupra apartamentului de la mansardă după noul cumpărător. În acest aspect, nici CCL-307 și nici membrii acesteia nu au pretenții față de inculpat.

În contradictoriu, atât la infracțiunea de delapidare cât și la cea de escrocherie este obligatorie existența unei părți vătămate (victime) care să invoce pretenții materiale față de pretinsul făptuitor și să indice anume asupra acelei persoane ca fiind cea care i-a prejudiciat, în acest dosar nimeni nu indică asupra lui Lupanciuc I. ca fiind persoana care în vreun fel i-a prejudiciat prin acțiunile sale intenționate, iar prejudiciul este unul iluzoriu, nedemonstrat.

Totodată, inculpatul fiind învinuit de săvârșirea unei infracțiuni, a fost condamnat în baza altui articol al Codului penal, fără a fi modificată învinuirea, în acest sens acțiunile instanței fiind ilegale.

Potrivit practicii judiciare în cazul în care apare necesitatea de a reîncadra juridic fapta pentru săvârșirea căreia inculpatul nu a fost pus sub învinuire, instanța trebuie să țină cont că o astfel de modificare a încadrării juridice este posibilă numai când acțiunile inculpatului, ce urmează a fi încadrate în baza altei legi, i-au fost imputate, nu conțin semnele unei infracțiuni mai grave și învinuirea pentru acestea nu se deosebește în mare măsură după circumstanțele reale ale cauzei de învinuirea înaintată definitiv, susținută de procuror în cadrul judecării cauzei, iar modificarea învinuirii nu înrăutățește situația inculpatului și nu afectează dreptul lui la apărare.

Contrar cadrului legal, prin acțiunile de reîncadrare a presupusei fapte, instanța de judecată l-a recunoscut vinovat de o faptă ce nu i-a fost imputată, fapta nouă se deosebește radical după circumstanțele reale ale învinuirii înaintate, iar modificarea învinuirii i-a afectat semnificativ dreptul la apărare.

În această privință, apelantul a mai menționat că infracțiunile de delapidare și de escrocherie se deosebesc radical după elementele sale constitutive și după subiect, or, Lupanciuc I. nu a avut posibilitatea să demonstreze că nu a înșelat pe nimeni și nu a abuzat de încrederea cuiva, or aceste elemente nu i-au fost imputate. Respectiv, prin reîncadrarea presupusei fapte, inculpatul a fost privat de posibilitatea de a se apăra și a administra probe referitoare la lipsa abuzului de încredere și a înșelăciunii, după cum aceste două semne nu rezultă nici din probele din dosar.

Mai mult, reieșind din prevederile pct.17 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 23 din 28.06.2004, cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor, în cazul în care la sustragerea săvârșită de două sau mai multe persoane a participat cel puțin o persoană căreia i-au fost încredințate bunurile, acțiunile tuturor vor fi încadrate în baza art.191 Cod penal și având în vedere că acesta nu a comis o atare faptă, iar probele administrate combat învinuirea adusă, instanța era obligată să achite inculpatul de sub învinuirea prevăzută de art. 191 alin. (5) Cod penal, dar nu să reîncadreze presupusele acțiuni în alte norme ale Codului penal, pentru a obține o condamnare cu orice preț.

De asemenea, inculpatul critică incriminarea în baza art. 361 alin (2) lit. b) Cod penal, adică folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi și eliberează de obligații, săvârșite de două persoane. Obiectul juridic special al infracțiunii îl constituie relațiile sociale care țin de activitatea normală a organelor de stat cu privire la asigurarea ordinii stabilite de operare cu documentele oficiale. Obiectul material reprezintă documentele oficiale false, care acordă drepturi sa eliberează de obligații.

Prin urmare, pentru a se putea conchide asupra faptului că un document oficial este fals, este necesară existența unei expertize speciale care să ateste că acest document nu corespunde veridicității, fiind enumerate clar elementele care-l atribuie la categoria de act fals. Iar pentru ca o persoană să fie considerată că folosește un document oficial fals, este necesar ca să se demonstreze faptul că acel ce-l folosește cunoaște că documentul este fals.

Aceste două elemente obligatorii proprii infracțiunii imputate nu se regăsesc în materialele cauzei. În dosar lipsesc probe cum ar fi raport de expertiza sau act de constatare ce ar indica că contractul nr. 1vc din 10.04.2005 și actul de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005 sunt false.

Dimpotrivă, în procedura de judecată civilă asupra faptului înstrăinării macaralei, de către instanța de judecată a fost ordonată o expertiză grafologică, iar prin raportul de constatare tehnico-științifică nr. 279 din 20.06.2008 efectuat de către Ministerul Afacerilor Interne s-a stabilit că semnăturile din numele Budescu E. din contractul nr. 1vc din 10.04.2005, actul de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005, dispoziția de plată nr.171 din 10.04.2005, ordinul de încasare de casă din 14.04.2005 aparțin uneia și aceleiași persoane - Budescu E.

Cu alte cuvinte, instanței de judecată i-a fost prezentat un document întocmit de o persoană cu studii speciale în domeniu, care a stabilit că actele adiacente înstrăinării macaralei nu sunt false, însă instanța de judecată, invocând că are abilități speciale a considerat documentele ca fiind false. Astfel, fiind ignorat un raport de expertiză perfect valabil, este evident doar că aceste acțiuni ale judecătorului sunt contrare procedurii penale și ele urmează a fi sistate de instanța de apel parțial prin casarea sentinței și prin emiterea unei încheieri interlocutorii adresate Consiliului Superior al Magistraturii, ce urmează a-l supune unei atestări pe judecător în vederea confirmării capacităților acestuia de expert-grafolog.

Pentru a-și acoperi ilegalitățile judecătorul înlătură din probatoriu acest raport de constatare tehnico-științifică, invocând că acesta este în copie, dar ignoră evident

intenționat faptul că, raportul dat este parte componentă a dosarului civil, care este corp delict la dosarul penal, judecătorul având toate posibilitățile pentru a-i confirma veridicitatea raportului prin consultarea originalului anexat ca corp delict la dosar.

De asemenea, s-a menționat că, în baza raportului de constatare tehnico-științifică nr. 279 din 20.06.2008 a fost pronunțată hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 21.08.2008, prin care, printre altele, au fost respinse ca neîntemeiate pretențiile lui Budescu E. către CCL-307 și Mojaicenco Al. privind constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare a macaralei nr. 1vc din 10.04.2005 și a actului de achiziție din 10.04.2005, considerându-se că actele sunt valabile, fiind semnate de persoana indicată în aceste documente - Budescu E., pe când, urmând logica actuală a instanței, contrar unei hotărâri irevocabile, s-a stabilit că aceleași documente sunt false, fără a fi administrate și probele corespunzătoare.

Potrivit materialelor dosarului urmărirea penală pe art.190 alin. (5) Cod penal a fost pornită în baza autosesizării procurorului prin ordonanța din 20 iulie 2009 în privința unei singure persoane - Mojaicenco Al. (vol. III f.d.88). O altă ordonanță prin care s-ar fi pornit urmărirea penală și în privința lui Lupanciuc I. nu există în materialele dosarului.

Cu toate acestea, fără a exista o cauză penală pornită în privința lui Lupanciuc I., organul de urmărire penală, prin ordonanța din 20.08.2009 (emisă cu o zi înainte de înaintarea învinuirii) ridică de la BC „Investprivatbank” toate actele pe numele lui Lupanciuc I., inclusiv depozitul de valori înregistrat, le cercetează și le anexează la materialele cauzei.

Având în vedere că, la 20.08.2009 nu exista o ordonanță de pornire a urmăririi penale în privința lui Lupanciuc I., acțiunile și actele procurorului urmează a fi apreciate ca fiind efectuate în afara procesului penal.

Pe acest articol, prin ordonanța din 21.08.2009 a fost pus sub învinuire și audiat, refuzând de a face careva declarații. Despre ordonanța din 20.07.2009 nu a cunoscut până la data de 21.08.2009, când i-au fost prezentate spre cunoștință materialele cauzei, la ce a depus obiecții, care au fost lăsate fără apreciere corespunzătoare atât de procuror cât și de judecătorul ce a examinat cauza în prima instanță.

Cât privește art. 361 alin. (2) Cod penal, urmărirea penală în privința lui Lupanciuc I. a fost pornită prin ordonanța din 20.07.2009, iar la 21.08.2009 a fost pus sub învinuire și pe acest articol. Însă, asupra faptului înstrăinării macaralei și a eventualei falsificări de acte, a fost audiat în calitate de martor la 17.02.2009, când a fost avertizat și despre răspunderea ce o poate purta pentru refuzul de a face declarații cât și pentru declarații false. Tot atunci, a fost obținută și încheierea judecătorești de instrucție prin care a fost percheziționat domiciliul lui Lupanciuc I. în eventualitatea păstrării originalelor actelor aferente vinderii macaralei.

Astfel, inculpatul a menționat că prin aceste acțiuni intenționate, organul de urmărire penală a încălcat flagrant prevederile art.63 alin.(7) Cod de procedură penală, reieșind din care interogarea în calitate de martor a persoanei față de care există anumite probe că a săvârșit o infracțiune se interzice.

Potrivit prevederilor art. 251 alin. (1) - (3) Cod de procedură penală încălcarea

prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluși act. Nulitatea prevăzută în alin. (2) nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului de către părți, și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

Prin urmare, audierea inculpatului în calitate de martor, iar ulterior punerea sub învinuire pentru una și aceeași faptă, contravine normelor procesual-penale, iar sancțiunea prevăzută de legislație pentru aceste încălcări grave este nulitatea actelor ce au stat la baza înaintării învinuirii cât și a învinuirii în sine, motive pentru care punerea sub învinuire în baza art. 361 alin. (2) Cod penal este ilegală și nulă.

La 25 august 2009, peste 4 zile de după înaintarea învinuirii, fără a mai fi efectuate alte acțiuni de urmărire penală, pe caz a fost întocmit rechizitoriul și dosarul a fost transmis în instanța de judecată. Prin aceste acțiuni intenționate, reieșind din care organul de urmărire penală unipersonal și unilateral a efectuat acțiuni de urmărire penală fără a-l informa despre aceste acțiuni și fără a-i acorda posibilitatea de a interveni cu probe, declarații, acte, etc., fără a avea posibilitatea de a contesta acțiunile sale, de a depune obiecții sau completa anumite acțiuni procesuale, a încălcat direct prevederile art. 64 și art. 66 Cod de procedură penală, care stabilesc drepturile bănuțului și cele ale învinuitului.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017, a fost admis apelul avocatului în numele lui Mojaicenco Al., cu casarea sentinței în privința inculpatului și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Mojaicenco Al., în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 1 Cod procedură penală, a fost achitat în baza:

- art. 191 alin. (5) Cod penal, deoarece nu s-a constatat faptul existenței infracțiunii;
- art. 361 alin. (2) lit. a) Cod penal, deoarece nu s-a constatat faptul existenței infracțiunii;
- art. 257 alin. (3) lit. d) Cod penal, deoarece nu s-a constatat faptul existenței infracțiunii.
- art. 310 alin. (1) Cod penal, deoarece nu s-a constatat faptul existenței infracțiunii;
- art. 335 alin. (3) lit. b) Cod penal, deoarece nu s-a constatat faptul existenței infracțiunii;
- art. 360 alin. (1) Cod penal, deoarece nu s-a constatat faptul existenței infracțiunii.
- art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, deoarece nu s-a constatat faptul existenței infracțiunii.

Totodată, a fost admis și apelul inculpatului Lupanciuc I., cu casarea sentinței în privința acestuia și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a dispus achitarea lui Lupanciuc I. în baza art. 390 alin. (1) pct.1 Cod procedură penală, în temeiul:

- art. 191 alin. (5) Cod penal, deoarece nu s-a constatat faptul existenței infracțiunii;
- art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, deoarece nu s-a constatat faptul existenței infracțiunii.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, în procesul penal toate dubiile în probarea învinuirii urmează a fi interpretate în favoarea inculpaților, pe când în această speță, instanța de fond, eronat apreciind probele, fără a ține seama de cerințele art. 101 Cod procedură penală, a ajuns la concluzia greșită de a-i recunoaște vinovați pe inculpați de comiterea infracțiunilor incriminate acestora.

Instanța de apel verificând circumstanțele de fapt și de drept pertinente cauzei, a notat că învinuirea înaintată lui Mojaicenco Al. în baza art. 361 alin. (2) lit. a), art. 335 alin. (3) lit. b), art. 310 alin. (1), art. 360 alin. (1), art. 191 alin. (5), art. 361 alin. (2) lit. b) și art. 257 alin. (3) lit. d) Cod penal și învinuirea înaintată lui Lupanciuc I. în baza art. 191 alin. (5), art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, este una formală, convențională și bazată doar pe dubii, nefiind concretizată în sensul demonstrării constatării faptului existenței infracțiunilor încriminate.

5.1. Cu privire la capătul de acuzare imputat lui Mojaicenco Al. în baza art. 361 alin. (2) lit. a) Cod penal și art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, instanța a menționat că reieșind din probele acumulate pe aceste epizoade, vinovăția inculpatului nu a fost demonstrată, probele prezentate, analizate prin prisma veridicității, pertinentei, utilității și concludenței nicidecum nu demonstrează vina acestuia de cele incriminate.

Instanța a menționat că potrivit afirmațiilor martorului Baran E., contabilul CCL-307, macaraua de model RDK-250-3d a fost procurată în baza actului de achiziție și dispoziției de plată a banilor, semnate de Budescu (Grigoriev) E. care a primit banii pentru macara. În actul privind rezultatele reviziei economico-financiare a activității CCL-307 al Centrului de Combateră a Crimelor Economice și Corupției în aceasta privință este menționat că: *„dispozițiile de plată sunt înregistrate în dările de seamă ale casierului în ordinea consecutivă de creștere și întocmire electronică, în afară de dispoziția de plată nr. 171 din 10.04.2005, duminică, care este de o formă tipizată, emisă de Editura „Statistica”, fapt ce pune la îndoială veridicitatea ei. Astfel, ultima dispoziție de plata a fost înregistrată în darea de seamă a casierului la 01.04.2005, cu nr. 52, iar următoarea cu nr. 53 la 14.04.2005, incluzând d/p nr.171 în darea de seamă a casierului din 14.04.2005 sau cu 4 zile mai târziu din data întocmirii acesteia”*.

Însă, potrivit art. 21 din Legea contabilității nr. 426 din 04.04.1995, care era în vigoare la acel moment, documentele justificative, la care urmează a fi referite și cele de efectuare a plăților din casă, trebuie să conțină în mod obligatoriu și semnăturile personale ale persoanelor responsabile pentru efectuarea operațiunii. Cerințe similare se conțin și în pct. 14 și 27 ale Normelor pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.764 din 25.11.1992. La caz, asemenea probe scrise nu există, ceea ce dovedește că Budescu E. nu a primit banii pentru macaraua menționată.

Astfel, aceste probele enunțate de acuzare în susținerea învinuirii aduse lui Mojaicenco Al. nu constată faptul existenței infracțiunii or, potrivit raportului de expertiză judiciar-contabilă, expertul a confirmat faptul că în baza contractul nr. 1vc din 10.04.2005 a fost întocmită o intenție de vânzare-cumpărare a macaralei de model RDK- 250-3 de către CCL-307 de la Budescu E., iar în conformitate cu actul de achiziție a mărfurilor nr.

AD815901 din 10.04.2005, persoana nominalizată a livrat (a transmis dreptul de proprietate) macaraua de model RDK-250-3 în valoare de 72831 lei. A indicat că achitarea s-a efectuat prin intermediul dispoziției de plată nr. 171 din 10.04.2005 în sumă de 69189 lei și reflectată în registrul de casă la 14.04.2005.

Prin urmare, faptul achitării costului macaralei respective este confirmat cu certitudine ca rezultat al expertizei care a fost efectuată.

Or, în prezența divergențelor între circumstanțele de fapt stabilite și circumstanțele de fapt menționate în ordonanța de punere sub învinuire, instanța de apel a conchis că concluziile părții acuzării referitoare la faptul că Mojaicenco Al. știa cu certitudine despre caracterul fals al documentelor prezentate ÎS „INTEHAGRO” nu sunt decât presupuneri.

Probele administrate de către organul de urmărire penală și susținute de acuzatorul de stat, puse la dispoziție instanței, nu indică în mod cert asupra vinovăției lui Mojaicenco Al. în săvârșirea faptei incriminate. Argumentul procurorului că Mojaicenco Al. știa cu certitudine despre falsul documentelor, este lipsit de careva suport probant, deoarece în cadrul cercetării judecătorești nu au fost administrate probe care ar confirma contrariul.

În cadrul examinării judecătorești fapta *confeccionării, deținerii și folosirii documentelor oficiale false, care acordă drepturi și eliberează de obligații, adică comiterea infracțiunilor prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. a) și art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal* nu a fost dovedită, probe în acest sens nu au fost aduse, actele prezentate au fost semnate de către proprietara Budescu E., care a și recunoscut că toate actele sunt semnate de ea personal. Respectiv, probele prezentate de acuzare nu pot fi puse la baza unei sentințe de condamnare, deoarece ele nu dovedesc vinovăția inculpatului, dar dimpotrivă confirmă cele declarate de acesta.

5.2. Cu privire la capătul de acuzare imputat lui Lupanciuc I. în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, instanța de apel a menționat că prima instanță cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit că învinuirea înaintată lui Lupanciuc I. în baza *art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal* nu și-a găsit confirmarea, pronunțând corect în acest sens o sentință de achitare.

Totuși, instanța de apel a sesizat că în partea descriptivă a sentinței, prima instanță a concluzionat asupra necesității achitării inculpatului Lupanciuc I., din motiv că faptele acestuia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii, iar în partea dispozitivă, inculpatul a fost achitat pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În acest context, instanța de apel a consemnat că motivarea soluției instanței de fond contravine dispozitivului sentinței, fapt ce determină instanța de a casa integral sentința, din oficiu, în afara temeiurilor invocate de către apelanți, cu dispunerea achitării lui Lupanciuc I. pe acest capăt de acuzare, din motiv că nu s-a constata existența faptei infracțiunii.

Colegiul penal, făcând referire la practica judiciară, a menționat că infracțiunea prevăzută de art. 361 Cod penal atentează la ordinea stabilită a autentificării documentare a faptelor ce au importanță juridică. *Obiectul material* al faptei infracționale analizate îl

reprezintă documentele oficiale false. *Latură obiectivă* constă în fapta prejudiciabilă care se concretizează în acțiunea de confecționare, deținere, vânzare sau folosire a documentelor oficiale false, care conferă drepturi sau scutesc de obligațiuni. Înțelesul noțiunii de falsificare constă atât în modificarea totală a documentelor oficiale, cât și în introducerea în document a unor informații falsificate. Aceasta se poate realiza prin următoarele modalități: ștergerea, adăugarea, corectarea conținutului textului, schimbarea datei, falsificarea semnăturii persoanei cu funcții de răspundere etc. Folosirea documentelor falsificate, constă în acțiunile de vânzare, dăruire, schimb și alte forme de transmitere spre folosire de către alte persoane contra plată sau gratis. Componenta de infracțiune este formală și se consideră consumată din momentul falsificării sau confecționării obiectelor indicate în dispoziția articolului. *Latura subiectivă* se realizează prin intenție directă. Este necesar ca falsificarea să fie efectuată în scopul folosirii documentelor, de către infractori sau de către alte persoane.

Prin urmare, pentru a se putea conchide asupra faptului că un document oficial este fals, este necesară existența unei expertize speciale care să ateste că acest document nu corespunde veridicității, fiind enumerate clar elementele care-l atribuie la categoria de act fals. Iar pentru ca o persoană să fie considerată că folosește un document oficial fals, este necesar ca să se demonstreze despre faptul că acel ce-l folosește cunoaște că documentul este fals.

Aceste două elemente obligatorii infracțiunii imputate inculpaților nu se regăsesc în materialele cauzei. La dosar lipsește orice probă scrisă cum ar fi raportul de expertiză sau act de constatare ce ar indica că contractul nr. 1vc din 10.04.2005, actul de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005, sunt false.

Dimpotrivă, fiind pe rolul instanței civile asupra faptului înstrăinării macaralei, de către instanța de judecată a fost ordonată o expertiză grafologică, iar prin raportul de constatare tehnico-științifică nr. 279 din 20.06.2008 efectuată de către Ministerul Afacerilor Interne s-a stabilit că semnăturile din numele Budescu E. din contractul nr. 1vc din 10.04.2005, actul de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005, dispoziția de plată nr.171 din 10.04.2005, ordinul de încasare de casă fără număr din 14.04.2005 aparțin unei și aceleiași persoane – Budescu E.

Astfel, pentru a invoca că anumite împrejurări într-adevăr au avut loc, ele trebuie dovedite prin anumite mijloace de probă care se raportează exact la obiect. În situația de față, nu au fost prezentate înscrisuri care se pretind a fi false, nu au fost prezentate acele probe prin care se dovedește că acestea sunt false. Atât timp cât acestea nu au fost anulate, ori nulitatea lor nu a fost constatată printr-o hotărâre judecătorească, acestea se consideră valide și confirmă existența acestor raporturi juridice.

Or, analizând sentința atacată, instanța de apel a apreciat ca greșite concluziile instanței de fond privind vinovăția inculpatului Mojaicenco Al. și Lupanciuc I. în baza art. 361 alin. (2) lit. a) și art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, întrucât procedându-se în asemenea mod, instanța a admis încălcarea art. 6 paragraful 1 al Convenției Europene, potrivit căruia - „... orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, (...) a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei

oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.”

Așadar, pe acest capăt de învinuire, se conchide că instanța de fond nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, acceptând niște concluzii de ordin general, cu privire la interpretarea noțiunii de act oficial fals, fără a ține seama de recomandările Curții Supreme de Justiție în acest sens.

Astfel, s-a evidențiat că documentul oficial este acel document care emană de la o autoritate publică de orice nivel sau care provine de la un terț, dar primit de o autoritate. Deci, noțiunea „*document oficial*” se referă nu doar la „*documentele eliberate de autoritățile publice*”, dar și la „*documentele prezentate autorităților publice*”.

În această ordine de idei, luând în considerare conținutul art. 6 al Legii privind accesul la informație, documentul oficial poate să apară și sub forma documentului privat, pus la dispoziția organelor sau persoanelor oficiale în condițiile legii de către alți subiecți de drept. În dependență de autorul documentului privat, ele pot fi documente private întocmite de persoane fizice sau documente private întocmite de persoane juridice de drept privat. Trebuie de menționat că, în primul rând, documentele care emană de la particulari se consideră documente oficiale atunci când asemenea documente sunt supuse procedurii publice de autentificare a documentelor create. Tocmai această procedură conferă documentului un caracter oficial, adică un caracter de drept public.

În al doilea rând, documentele care emană de la particulari se consideră documente oficiale atunci când asemenea documente sunt primite oficial de persoana juridică de drept public, după care se află la dispoziția acestei persoane în legătură cu soluționarea problemei reprezentând obiectul de referință al documentelor primite. Deci, documentelor private li se recunoaște posibilitatea de a deveni documente oficiale. Momentul convertirii documentelor private în documente oficiale este desemnat prin punerea acestuia la dispoziția organelor sau a persoanelor oficiale în condițiile legii. În concluzie - momentul înregistrării documentului privat de către organul sau persoana oficială este momentul convertirii documentului privat în document oficial. Așadar, punerea la dispoziția organelor sau persoanelor oficiale a documentelor private în cazul în care sunt îndeplinite condițiile legii, conferă acestor documente aptitudinea de a evalua în obiect material (produs) al infracțiunilor prevăzute de art. 332 Cod penal, falsul în acte publice și art. 361 Cod penal, confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale. În acest context apare necesitatea evidențierii faptului că noțiunea „document oficial” din art. 332 Cod penal are o întindere mai mare decât noțiunea „document oficial care acordă drepturi sau eliberează de obligații” din art. 361 Cod penal. Aceasta pentru că prima noțiune nu este restrânsă prin adaosul „*care acordă drepturi sau eliberează de obligații*”. De aceea, nu oricare document oficial acordă drepturi sau eliberează de obligații. În art. 332 Cod penal, prin „document oficial” se au în vedere și acele documente oficiale care nu acordă drepturi, nici nu eliberează de obligații. O cerință obligatorie, în sensul alin. (1) al art. 361 Cod penal, este că confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale false trebuie neapărat să acorde drepturi sau să elibereze de obligații.”

În general, pentru înfăptuirea justiției penale, se cere ca judecătorul să nu se întemeieze în hotărârile sale pe care le pronunță, pe probabilitate, ci pe certitudinea

dobândită pe bază de probe decisive, complete, sigure, în măsură să reflecte realitatea obiectivă (fapta (le) supuse judecății). Numai așa se formează convingerea izvorâtă din dovezile administrate în cauză, că adevărul - infracțiunea dedusă spre soluționarea instanței - este, fără echivoc, cea pe care o înfățișează realitatea reconstituită ideologic cu ajutorul probelor.

Drept urmare, instanța de apel a concluzionat că în acțiunile inculpaților Mojaicenco Al. și Lupanciuc I. nu s-a constatat existența faptelor infracționale prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. a) și de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal.

5.3. Cu privire la capătul de acuzare incriminat lui Mojaicenco Al. în baza art. 360 alin. (1) Cod penal, adică pentru *luarea, sustragerea, tăinuirea, degradarea sau distrugerea documentelor, imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor aparținând întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate sau forma juridică de organizare, dacă această faptă a fost săvârșită din interes material sau din alte motive josnice* nu și-a găsit confirmare, în legătură cu ce, se impune soluția achitării inculpatului Mojaicenco Al., în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, deoarece nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Probele administrate la dosar nu demonstrează *sustragerea, tăinuirea documentelor ce aparțin întreprinderilor, indiferent de tipul de proprietate, sau formă juridică, când această faptă a fost săvârșită din alte motive josnice*, ca elemente obligatorii ale laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 360 alin. (1) Cod penal. Pe tot parcursul procesului penal, inculpatul Mojaicenco Al. a respins învinuirea, făcând declarații constante, că nu a comis fapta imputată. Versiunea inculpatului nu este combătută prin probe pertinente, concludente, utile și veridice, care în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, ar dovedi că inculpatul a comis infracțiunea în circumstanțele stabilite de prima instanță. Colegiul a reținut că o sentință de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, toate îndoielile apărute și care nu pot fi înlăturate, se tratează în favoarea inculpatului.

Astfel, conform procesului-verbal de ridicare din 01.11.2007, întocmit de către ofițerul SUP CPS Buiucani, documentele contabile și ștampilele CCL-307 au fost ridicate în prezența inculpatului Mojaicenco Al., iar la 01.11.2007, nu s-a constatat faptul existenței infracțiunii, or, inculpatul Mojaicenco Al. a prezentat în ședința de judecată din 19.08.2008, din incinta Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, originalele contractului nr. 1vc din 10.04.2005, a actului de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005, dispoziției de plată nr. 171 din 10.04.2005, ordinul de încasare de casă fără număr din 14.04.2005 și procesul-verbal al adunării generale a membrilor CCL-307 din 05.07.2005.

În baza acestor documente instanța de judecată a respins parțial cererea reconvențională înaintată de către partea vătămată în ceea ce privește legalitatea înstrăinării macaralei RDC 250, hotărâre care ulterior a fost anulată ca fiind ilegală.

Obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la alin. (1) art. 360 Cod penal, îl constituie relațiile sociale cu privire la circulația legală a documentelor, imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor aparținând întreprinderilor, instituțiilor sau organizațiilor, apărute împotriva luării, sustragerii, tăinuirii, degradării sau distrugerii unor asemenea entități.

Obiectul material sau imaterial al acestei infracțiuni îl reprezintă, după caz, documentele, imprimatele, ștampilele sau sigiliile aparținând întreprinderilor, instituțiilor sau organizațiilor.

Victimă a infracțiunii specificate la alin. (1) art. 360 Cod penal este întreprinderea, instituția sau organizația - indiferent de tipul de proprietate sau forma juridică de organizare - căreia îi aparțin documentele, imprimatele, ștampilele sau sigiliile luate, sustrase, tănuite, degradate sau distruse.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la alin. (1) art. 360 Cod penal constă în fapta prejudiciabilă concretizată în acțiunea de luare, sustragere, tănuire, degradare sau distrugere a documentelor, imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor aparținând întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate sau forma juridică de organizare.

Astfel, atât luarea, cât și sustragerea sunt alcătuite din două acte succesive: 1) deposedarea, adică scoaterea documentelor, imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor aparținând întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, (din stăpânirea victimei, reprezintă actul extinctiv; 2) imposedarea, adică trecerea documentelor, imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor aparținând întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, în stăpânirea făptuitorului, constituie actul achizitiv.

Cele două modalități ale acțiunii prejudiciabile se deosebesc nu în plan obiectiv, ci în plan subiectiv: sustragerea se comite în scop de cupiditate; în contrast, luarea se comite în scop de folosință temporară, când făptuitorul trece respectivele entități în stăpânirea lui provizorie.

Infracțiunea specificată la alin. (1) art. 360 Cod penal este, după caz, o infracțiune materială sau formală. În prezența modalităților normative de luare și tănuire, ea este o infracțiune formală și se consideră consumată, după caz, din momentul: trecerii documentelor, imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor aparținând întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor în stăpânirea făptuitorului; punerii într-un loc ferit a documentelor, imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor aparținând întreprinderilor, instituțiilor sau organizațiilor. În prezența celorlalte modalități normative, infracțiunea analizată este una materială. Ea se consideră consumată, după caz, din momentul: obținerii de către făptuitor a posibilității reale de a folosi și a dispune de documentele, imprimatele, ștampilele sau sigiliile aparținând întreprinderilor, instituțiilor sau organizațiilor; producerii urmărilor prejudiciabile ocazionate de degradarea sau distrugerea documentelor, imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor aparținând întreprinderilor, instituțiilor sau organizațiilor.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la alin. (1) art. 360 Cod penal se caracterizează prin intenție directă sau indirectă. Motivele ce-l ghidează pe făptuitor la săvârșirea infracțiunii date sunt cele enunțate de legiuitor: interesul material sau alte motive josnice. Niciun alt motiv (de exemplu, un motiv de sorginte altruistă) nu poate fi reținut în vederea calificării faptei în baza alin. (1) art. 360 Cod penal.

Interesul material constituie motivul generat de necesitatea făptuitorului de a-și spori activul patrimonial (de a obține sau de a reține un câștig material) sau de a-și micșora

pasivul patrimonial (de a se elibera de cheltuieli materiale). Prin „motive josnice” înțelegem: răzbunare; gelozie; invidie; ură socială, națională, rasială sau religioasă etc. Important este ca motivul să denote lipsa de onoare, noblețe, onestitate a făptuitorului. Scopul infracțiunii comportă semnificație în două cazuri: scopul de cupiditate este caracteristic modalității normative de sustragere; scopul de folosință temporară este caracteristic modalității normative de luare.

Astfel, învinuirea înaintată lui Mojaicenco Al., în baza art. 360 alin.(1) Cod penal, nu cuprinde indicii obligatorii prevăzute de art. 281 Cod de procedură penală și anume mijloacele și modul de săvârșire a sustragerii documentelor de către persoana învinuită, iar conform art. 394 Cod de procedură penală, sentința trebuie să cuprindă date în ce concret au constat acțiunile inculpatului, în procesul de sustragere a documentelor.

În acest sens, nu au fost demonstrate împrejurările concrete în care s-au desfășurat evenimentele infracționale, iar în lipsa acestora, sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot înlăturate se interpretează în favoarea inculpatului.

Din probele prezentate de acuzare rezultă că, Mojaicenco Al. pe parcursul anilor 2005-2009 a deținut funcția de președinte al CCL-307 și acesta avea accesul la orice document al contabilității și în virtutea obligațiilor de serviciu le putea ridica, totodată din analiza proceselor-verbale de percheziție și ridicare a documentelor nu a fost stabilit faptul că originalele contractului nr. 1vc din 10.04.2005, actului de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005, dispoziției de plată nr. 171 din 10.04.2005, ordinului de încasare de casă fără număr din 14.04.2005 și procesului-verbal al adunării generale a membrilor CCL-307 din 05.07.2005 s-au aflat în contabilitatea CCL-307, acestea fiind păstrate în afara contabilității fapt ce nu a fost negat de inculpat.

În concluzie, instanța a apreciat că partea acuzării urma, în conformitate cu prevederile art. 281 Cod de procedură penală, să indice în învinuire și să demonstreze sustragerea propriu-zisă a documentelor prezentate în cadrul dezbaterilor judiciare a cauzei civile la 19.08.2008, însă atare concluzii în actul de învinuire lipsesc.

Din aceste considerente, instanța de apel a considerat că în acțiunile inculpatului Mojaicenco Al. nu s-a constatat existența faptei infracționale prevăzute de art. 360 alin.(1) Cod penal, acuzarea de stat nu a prezentat probe în acest sens.

5.4. Cu privire la capătul de acuzare imputat lui Mojaicenco Al. în baza art. 310 alin. (1) Cod penal, pentru *falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces sau de către reprezentantul acestuia* nu și-a găsit confirmarea, în legătură cu ce, se impune soluția *achitării inculpatului Mojaicenco Al., în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, deoarece nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.*

Probele administrate la dosar nu demonstrează *falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces sau de către reprezentantul acestuia*, ca element obligatoriu a laturii obiective a infracțiunii prevăzute la art. 310 alin. (1) Cod penal.

Astfel, la caz nu s-a confirmat precum că Mojaicenco Al. la 19.08.2008, cu scopul inducerii în eroare a instanței de judecată, a prezentat în cadrul dezbaterilor judiciare în Judecătoria sect. Buiucani mun. Chișinău documente false. Pe tot parcursul procesului

penal, inculpatul Mojaicenco Al. a respins învinuirea, făcând declarații constante, că nu a comis fapta imputată. Versiunea inculpatului nu este combătută prin probe pertinente, concludente, utile și veridice, care în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, ar dovedi că inculpatul a comis infracțiunea în circumstanțele stabilite de prima instanță.

Obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art. 310 Cod penal îl constituie relațiile cu privire la autenticitatea probelor în procesul civil.

Obiectul imaterial al acestei infracțiuni îl reprezintă elementele din care sunt fabricate probele în procesul civil. La rândul lor, probele false în procesul civil constituie produsul infracțiunii specificate la alin. (1) art. 310 Cod penal. În conformitate cu art. 117 din Codul de procedură civilă, probele în pricinile civile sunt elementele fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiectiile părților, precum și a altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii. În calitate de probe în pricinile civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

Latura obiectivă a infracțiunii specificate constă în fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea de falsificare a probelor. Prin aceasta se are în vedere acțiunea de denaturare a adevărului. Falsificarea se poate efectua prin orice mijloace susceptibile a produce o contrafacere a unei probe. După caz, prin „*falsificarea probelor*” se fie contrafacerea probelor, fie modificarea conținutului unor probe autentice. Falsificarea probelor nu trebuie confundată cu prezentarea probelor false. Nu poate fi aplicată răspunderea în baza alin. (1) art. 310 Cod penal față de persoana care doar prezintă probele false, nu și falsifică probele.

Infracțiunea specificată la alin. (1) art. 310 Cod penal este o infracțiune formală. Ea se consideră consumată din momentul falsificării probelor, indiferent dacă acestea au fost admise ulterior sau dacă au fost puse la baza unor acte procedurale.

Latura subiectivă a infracțiunii se caracterizează prin intenție directă. Potrivit art. 93 Cod penal, în procesul penal dovezile care duc la realizarea cunoașterii poartă denumirea de probe, adică elementele de fapt dobândite în modul stabilit de Codul de procedură penală care servesc la constatarea existenței sau a inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei.

Pentru ca anumite date de fapt să fie recunoscute în calitate de probă, este necesar de a respecta anumite reguli în probațiunea penală, la caz, pentru ca documentele să fie recunoscute în calitate de mijloc de probă, obligatoriu trebuie să existe date care indică la sursa lor de proveniență.

Astfel, constatarea primei instanțe, prin care s-a susținut că inculpatul, în fapt, recunoaște prezentarea în cadrul dezbaterilor judiciare din 19.08.2008 de la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, pe cauza civilă, a contractul nr. 1vc din 10.04.2005, actul de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005, dispoziția de plată nr. 171 din 10.04.2005, ordinul de încasare de casă fără număr din 14.04.2005, procesul-verbal al

adunării generale a membrilor CCL-307 din 05.07.2005, susținând că documente nominalizate nu sunt false.

Suplimentar, instanța a reținut că, conform deciziei Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Chișinău din 11.11.2008, decizie menținută în partea ce se referă la contractul nr. 1vc din 10.04.2005 și actul de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005 și prin decizia Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție din 09.06.2009, contractul nr. 1vc din 10.04.2005 și actul de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005 întocmite în privința macaralei RDC -250 au fost declarate nule.

Colegiul penal a menționat că, atât timp cât nu există o hotărâre judecătorească care să constate nevalabilitatea sau nulitatea contractelor de vânzare-cumpărare, acestea se prezumă a fi valabile și legale. Mai mult decât atât, inculpatului nu i se poate incrimina săvârșirea acestei infracțiuni, odată ce nu a fost demonstrat falsul în aceste acte juridice.

Argumentul acuzării pe acest capăt al învinuirii este neîntemeiat și contravine prevederilor art.20 al Constituției Republicii Moldova care garantează accesul liber la justiție, exprimat prin dreptul oricărei persoane la satisfacerea efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

În aceste circumstanțe se concluzionează că este evident și incontestabil că toată învinuirea este bazată pe presupuneri, fapte eronate și neprobate, concluzii ce contravin normelor constituționale și drepturilor fundamentale protejate de CEDO.

Instanța de judecată consideră că de fapt toate aceste evenimente, situații, relații pe care le-a descris organul de urmărire penală, indică la existența unor raporturi juridice civile, iar în cazul în care cineva pretinde la un drept încălcat al său, urmează să se adreseze în justiție cu o acțiune civilă în acest sens.

La caz, instanța a considerat că este aplicabilă și jurisprudența CtEDO în cauzele *Georgios Papageorgiou c. Greciei, hotărârea din 08 august 2003* și *Dumitru Popescu c. României, hotărârea din 26 aprilie 2007*, dat fiind că relevanțele tangențiale ale cauzelor prezentate supra, remarcă importanța originalului înscrisului recunoscut drept mijloc de probă decisivă, care în sine permite constatarea vinovăției sau nevinovăției unei persoane, asigurând, totodată, dreptul acesteia la un proces echitabil, ori, referirea instanței de judecată, în cazul dat, la înscrisurile admise în calitate de probă, fără ca să fie verificată autenticitatea acestuia, dacă corespunde originalului, pus la baza hotărârii de condamnare, încalcă grav dreptul lui Mojaicenco Al. la un proces echitabil prevăzut în art. 6 din CtEDO.

Prin urmare, instanța de fond nu era în drept să-și întemeieze concluziile sale pe probele prezentate de către procuror, dacă etapa admisibilității acestora a fost viciată, în sensul art. 24 alin. (2), 26 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii, respectiv, judecătorul nu trebuie să fie predispus să accepte concluziile date de organul de urmărire penală în defavoarea inculpatului sau să înceapă o judecată de la ideea preconcepută că acesta a săvârșit o

infracțiune ce constituie obiectul învinuirii.

Instanța a constatat că în acțiunile inculpatului Mojaicenco Al. nu s-a constatat existența faptei infracționale prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal, acuzarea de stat nu a prezentat probe pertinente și concludente, care apreciate conform prevederilor art. 101 alin. (1) Cod procedură penală să denote *falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces sau de către reprezentantul acestuia*, or, probele administrate de către acuzatorul de stat fie prezintă dubii, fie au fost dobândite în afara cadrului legal de instrumentare a cauzei penale de învinuire a lui Mojaicenco Al.

5.5. Cu privire la capătul de acuzare a lui Mojaicenco Al. în baza art. 257 alin. (3) lit. d) Cod penal, adică *fiind persoană responsabilă, a realizat o construcție fără respectarea prevederilor documentelor normative privind siguranța, rezistența și stabilitatea, care au cauzat proprietarului daune în proporții deosebit de mari*, instanța a reținut că cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată a stabilit că învinuirea înaintată inculpatului Mojaicenco Al. în baza art. 257 alin. (3) lit. d) Cod penal nu și-a găsit confirmarea, în legătură cu ce se impune soluția achitării inculpatului Mojaicenco Al., în temeiul art. 390 alin. (1), pct. 1) Cod de procedură penală - nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Probele administrate la dosar nu demonstrează existența faptei că Mojaicenco Al. fiind persoană responsabilă, a realizat o construcție fără respectarea prevederilor documentelor normative privind siguranța, rezistența și stabilitatea, care au cauzat proprietarului daune în proporții deosebit de mari, ca element obligatoriu a laturii obiective a infracțiunii prevăzute la art. 257 alin. (3) lit. d) Cod penal.

La caz, atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel, acuzatorul de stat nu a prezentat careva probe incontestabile ce ar fi putut dovedi existența faptei infracțiunii incriminate, nefiind probate prezența elementelor constitutive a infracțiunii prevăzute de art. 257 alin. (3) lit. d) Cod penal, în acțiunile incriminate inculpatului Mojaicenco Al..

Pe tot parcursul procesului penal, inculpatul Mojaicenco Al. a respins învinuirea, făcând declarații constante, că nu a comis fapta imputată. Versiunea inculpatului nu este combătută prin probe pertinente, concludente, utile și veridice, care în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, ar dovedi că inculpatul a comis infracțiunea în circumstanțele stabilite de prima instanță.

Procurorul susținând învinuirea s-a bazat pe: raportul de expertiză nr. 2594-03/08/T din 26.03.2008, conform căruia construcția casei din str. XXXXX, mun. Chișinău, a fost efectuată cu încălcarea normelor și standardelor tehnice în construcții; raportul de expertiză nr. 2630 din 13.11.2008, conform căruia lucrările de înlăturare a greșelilor admise anterior la construcția casei din str. XXXXX, mun. Chișinău. constituie, potrivit devizului de cheltuieli 102362 lei; declarațiile expertului Lupanciuc I. care a confirmat concluzia din raportul de expertiză; recipisele anexate la materialele cauzei penale care confirmă primirea de către inculpatul Mojaicenco Al. de la partea vătămată Nisemlat Iu. a sumelor bănești pentru construcția casei nominalizate; declarațiile martorului audiat în cadrul cercetării judecătorești. Gherșcovici L., care a declarat că, partea vătămată Nisemlat Iu. i-a transmis sume bănești, pentru transmiterea ulterioară a acestora

inculpatului Mojaicenco A., pentru construcția casei și procesul-verbal de confruntare, în cadrul căreia partea vătămată a susținut că, în luna mai al anului 2007 a convenit cu inculpatul, să înceapă construcția unei case de locuit cu 3 nivele pe lotul de pământ care-1 deținea pe str. XXXXX, mun. Chișinău, pentru ce urma să-i achite inculpatului suma de 130000 dolari. În luna decembrie 2007 văzând că construcția casei nu progresează, iar întrebându-1 pe inculpat cum au fost efectuate cheltuielile, iar ultimul nu i-a putut prezenta documente confirmatoare a înțeles că a fost înșelat de către acesta. Apelând la ajutorul specialiștilor în domeniu a fost informat că casa este construită cu încălcarea normelor în construcții, este de o calitate proastă, iar prejudiciul cauzat se estimează la suma de 58000 dolari.

Deși, între inculpat și partea vătămată nu a fost încheiat un act juridic cu privire la repartizarea drepturilor și obligațiilor reciproce, instanța reieșind din recipisele menționate mai sus, certificatul de atestare tehnico-profesională în arhitectură seria 2001 nr. 869 din 16 mai 2001, declarațiile martorului Gherșcovici L. și procesul-verbal de confruntare concluzionează că, între Nisemblat Iu. pe de o parte și Mojaicenco Al., pe de alta parte, s-a ajuns la un acord în baza căruia au luat naștere raporturi de drept obligaționale, cu drepturi și obligații civile reciproce. În particular, inculpatul și-a asumat obligația, în calitate de executant, să dirijeze și să verifice lucrările de construcție a casei de locuit pe str. XXXXX, mun. Chișinău, iar partea vătămată în calitate de investitor s-a obligat să finanțeze construcția blocului. Asumarea acestor drepturi și obligații reciproce contravine prevederilor legislației civile, în particular art. 24 din Legea nr. 721 privind calitatea în construcții potrivit căruia executanții lucrărilor de construcții sunt persoane fizice sau juridice licențiate în acest domeniu.

Potrivit materialelor dosarului penal inculpatul Mojaicenco Al. nu dispune de licență în domeniu, iar certificatul de atestare tehnico-profesională în arhitectură seria 2001 nr. 869 din 16 mai 2001 este nul, prin expirarea termenului de valabilitate de 5 ani, care a expirat la 16 mai 2006, înainte de data la care s-a realizat înțelegerea cu privire la construcția casei de locuit pe str. XXXXX, mun. Chișinău (art. 7 pct. (4) și (5) din Legea nr. 721 privind calitatea în construcții).

Obiectul juridic special al acestei infracțiuni îl formează relațiile sociale cu privire la siguranța, rezistența și stabilitatea unui complex urbanistic ori ale unei construcții.

Obiectul material al infracțiunii specificate la art. 257 alin. (3) lit. d) Cod penal îl reprezintă complexul urbanistic sau în construcții.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la lit. d) alin. (3) art. 257 Cod penal are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă care este alcătuită din: a) acțiunea, executată în raport cu un complex urbanistic sau cu o construcție, constând în proiectare, verificare, expertizare, realizare sau în executarea de modificări și b) inacțiunea de nerespectare a prevederilor documentelor normative privind siguranța, rezistența și stabilitatea; 2) urmările prejudiciabile, și anume - daunele în proporții mari; 3) legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Conținutul faptei prejudiciabile specificate la lit. d) alin. (3) art. 257 Cod penal este același ca și al faptei prejudiciabile prevăzute la lit. a) alin. (3) art. 257 Cod penal.

Infracțiunea specificată la lit. d) este o infracțiune materială. Ea se consideră consumată din momentul producerii daunelor în proporții mari.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la lit. d) alin. (3) art. 257 Cod penal se caracterizează prin intenție față de fapta prejudiciabilă și prin imprudență față de urmările prejudiciabile. *Subiectul infracțiunii* specificate, pe lângă calitățile generale, trebuie să întrunească și una din următoarele calități speciale: 1) proiectant; 2) verificator de proiecte; 3) expert tehnic atestat; 4) conducător al organizației de construcție; 5) conducător (diriginte) de șantier. Astfel, subiectul al infracțiunii poate fi doar persoana responsabilă de realizarea unei construcții.

Prin prisma art. 7 din Legea nr. 721 privind calitatea în construcții la persoane responsabile se atribuie: investitorii, cercetătorii, proiectanții, verificatorii de proiecte, fabricanții și furnizorii de produse pentru construcții, executanții, proprietarii, utilizatorii, responsabilii tehnici, experții tehnici, diriginții de șantier, personalul de specialitate din laboratoarele de încercări în construcții, specialiștii serviciului de control intern al calității al agenților economici cu activități în construcții, personalul ingineresc al serviciului de gestionare a fondului existent persoane fizice sau juridice, precum și autoritățile administrației publice locale și asociațiile profesionale de profil.

Inculpatul Mojaicenco Al. nu face parte nici din una din aceste categorii prin urmare nu este subiect al infracțiunii prevăzute la art. 257 alin.(3) lit. d) Cod penal.

5.6. Cu privire la capătul de acuzare incriminat lui Mojaicenco Al. în baza art. 335 alin. (3) lit. b) Cod penal, *abuzul de serviciu de către o persoană care gestionează o organizație comercială în interes material și în alte interese personale, când aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, soldate cu urmări grave*, instanța cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată a stabilit că învinuirea înaintată nu și-a găsit confirmare, în legătură cu ce se impune soluția achitării inculpatului, deoarece nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Probele administrate la dosar nu demonstrează *existența abuzului de serviciu de către o persoană care gestionează o organizație comercială în interes material și în alte interese personale, când aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, soldate cu urmări grave* ca element obligatoriu a laturii obiective a infracțiunii prevăzute la art. 335 alin.(3) lit. b) Cod penal.

Astfel, acuzarea în susținerea învinuirii aduse lui Mojaicenco Al. a indicat că acesta îndeplinind funcția de președinte CCL-307, în virtutea atribuțiilor de serviciu, dispunea de anumite drepturi și obligații, atribuții și îndatoriri, reieșind din prevederile contractelor de primire la serviciu, și a altor prevederi ale diferitor acte legislative, cât și de însărcinări funcționale stabilite de normativele interne. Astfel, Mojaicenco Al., reieșind din prevederile art.124 Cod penal este calificat ca o persoană care gestionează o organizație comercială CCL- 307, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor sau acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice manifestate prin

încheierea contractelor cu diferiți agenți economici cu privire la efectuarea lucrărilor de construcție a complexului locativ de pe str. XXXXX din XXXXX.

Mojaicenco Al., se învinuiește că îndeplinind funcția indicată, acționând intenționat, folosind situația de serviciu în interese materiale și alte interese personale - însușirea banilor în proporții deosebit de mari și de a cauza un prejudiciu material vădit membrilor CCL-307, nelegitim depășind în mod vădit limitele atribuțiilor sale de serviciu și încălcând prevederile normative ce reglementează administrarea patrimoniului CCL-307, în lipsa deciziei obligatorii a adunării generale a membrilor CCL-307, ilegal a înstrăinat apartamentul nr. 7, la 05.07.2006, cetățeanului A. Popușoi la prețul de 346154 lei și apartamentul nr. 8, la 07.07.2006, cetățeanului I. Sochirca la prețul de 417300 lei. Apartamentele respective făceau parte din casa nr. XXXXX str. XXXXX, XXXXX și aparțineau conform hotărârii adunării membrilor CCL-307 cet. Grigoriev (Budescu) E. și Orlov F., cărora le-a fost cauzată o pagubă considerabilă, soldată cu urmări grave - cauzarea daunelor în proporții deosebit de mari intereselor persoanelor fizice nominalizate.

Pe tot parcursul procesului penal, inculpatul Mojaicenco Al. a respins învinuirea, iar versiunea inculpatului nu este combătută prin probe pertinente, concludente, utile și veridice, care în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, ar dovedi că inculpatul a comis infracțiunea în circumstanțele stabilite de prima instanță. Suplimentar declarând că legal a înstrăinat apartamentele menționate supra.

Totodată, s-a specificat că în cadrul examinării cauzei penale de învinuire a lui Mojaicenco Al. în ordine de apel la solicitarea părții apărării a fost efectuată expertiza judiciar-contabilă, ca urmare potrivit Raportului de Expertiză nr. 1522 din 05.09.2014, la investigarea documentelor contabile prezentate spre expertizare, inclusiv și registrul de casă pentru perioadele 06.07.2004 - 30.09.2006 a CCL-307, expertul a stabilit că nu sunt înregistrate operațiuni contabile care ar confirma plata din partea lui Orlov F. și Budescu E. în casa entității CCL-307 pe perioada construcției blocului nr. XXXXX din str. XXXXX, XXXXX.

La investigarea documentelor contabile prezentate spre expertizare nu s-au depistat documente de plată din partea cet. Buzulan E. în contul procurării apartamentului nr. 7 din casa CCL-307.

Conform înscrierilor din carnetul de muncă, cet. Orlov F. a fost angajat al CCL-307 din septembrie 2004 și a activat până în luna mai 2006, cu calcularea salariului de 1150 lei. Calcularea salariului se confirmă prin înregistrările în registrul de evidență a retribuițiilor pentru perioada septembrie 2004 - mai 2006.

Conform înscrierilor în carnetul de muncă, cet. Grigoriev (Budescu) E. a fost angajată la CCL-307 din septembrie 2004 și a activat până în luna mai 2006, cu calcularea unui salariu lunar de 750 lei. Calcularea salariului se confirmă prin înregistrările în registrul de evidență a retribuițiilor pe perioada septembrie 2004 - mai 2006.

Datoria entității CCL-307 față de persoanele nominalizate conform registrului de evidență a retribuițiilor la data de 30.06.2006 este de 2070,20 lei și respectiv de 1371,00 lei. Expertul a menționat că registrele de evidență a retribuițiilor, pe perioada de după 30.06.2006, la materialele cercetate lipsesc.

Totodată, este de menționat, că afirmația revizorului cu privire la legalitatea înstrăinării apartamentelor nr. 7 și nr. 8 și excluderea din lista locatarilor pe persoanele menționate supra, nu este examinată de expert din motiv, că astfel de întrebare nu ține de competența expertizei contabile, iar în contabilitatea entității CCL-307 nu sunt documente contabile (dispoziții de plată) care ar confirma că aceștia au achitat careva sume pentru un careva spațiu locativ.

Astfel, sub aspect contabil, nu sunt prejudiciați nici entitatea CCL-307 și nici părțile vătămate.

Existența infracțiunii de abuz de serviciu presupune stabilirea legăturii de cauzalitate dintre fapta abuzivă a persoanei care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală și urmările prejudiciabile; abuzul de serviciu al persoanei care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală se prezumă a fi săvârșit numai în cadrul exercitării atribuțiilor funcționale, în caz contrar răspunderea survine conform altor norme penale.

Se constată că aceste mijloace de probă nu conturează existența unor date referitoare la o prezumtivă activitate infracțională de abuz de serviciu. Astfel, nu reiese că inculpatul Mojaicenco Al. ar fi comis *abuzul de serviciu soldat cu urmări grave*.

Afirmațiile acuzării nu au suport probator, atâta timp cât nu a fost confirmată cauzarea *daunei în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, soldate cu urmări grave*.

Cu privire la infracțiunea de *abuzul de serviciu de către o persoană care gestionează o organizație comercială* comisă de Mojaicenco Al., Curtea a constatat că mijloacele de probă administrate nu probează existența infracțiunii menționate.

În sensul vizat, instanța de apel a reiterat că deși în partea motivatorie instanța de fond a indicat că a reținut probe pertinente și concludente în recunoașterea vinovăției inculpatului în baza art. 335 alin.(3) lit. b) Cod penal, din circumstanțele cauzei și probele administrate rezultă că acest probatoriu nu este suficient pentru condamnarea inculpatului Mojaicenco Al. de comiterea infracțiunii imputate.

5.7. Cu privire la cele incriminate inculpatului Mojaicenco Al. în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, *delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită de 2 persoane, cu folosirea situației de serviciu, în proporții deosebit de mari*, Colegiul în urma cercetării cumulului de probe administrate în ședința de judecată a stabilit că învinuirea înaintată inculpatului în baza art. 191 alin. (5) Cod penal nu și-a găsit confirmare, în legătură cu aceasta se impune soluția *achitării inculpatului Mojaicenco Al., în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, deoarece nu s-a constatat existența faptei infracțiunii*.

Probele administrate la dosar nu demonstrează comiterea de către inculpat a infracțiunii de *delapidare a averii străine*.

La caz, s-a reținut că atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel, acuzatorul de stat nu a prezentat careva probe incontestabile ce ar fi putut dovedi existența faptei infracțiunii incriminate, nefiind probată prezența elementelor constitutive a infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, în acțiunile incriminate inculpatului Mojaicenco

Al. În acest sens, Colegiul a menționat că instanța de fond și-a bazat concluzia privitor la vinovăția inculpatului preponderent pe declarațiile părților vătămate și pe actul de revizie.

Însă, în concluziile sale, expertul a indicat cu claritate că la cercetarea tranzacției cu privire la procurarea materialelor de construcție, anume ciment RT-400 în cantitate de 39,247 kg în valoare de 39 247 lei de la SRL „Elvila – M” și a tranzacției cu privire la procurarea materialelor de construcții și anume a țiglei profilate în cantitate de 707,9 m² în valoare de 92 170 lei de la SRL „Orfonox” s-a stabilit că persoanele fizice Orlov F. și cet. Grigoriev (Budescu) E., în tranzacțiile date nu au participat și respectiv constatarea, că cei din urmă au fost prejudiciați în sumă de 39247 lei și respectiv 92170 lei, nu are temeii juridic.

Un alt capăt de acuzare este cel potrivit căruia inculpatul Mojaicenco Al., îndeplinind funcția indicată, acționând intenționat, folosind situația de serviciu în interese materiale și alte interese personale - însușirea banilor în proporții deosebit de mari și de a cauza prejudiciu material vădit membrilor CCL-307 a comis fapta prejudiciabilă prevăzută de legea penală în circumstanțele descrise în rechizitoriu, pricinuind astfel, membrilor CCL-307 o dauna considerabilă, în proporții deosebit de mari, în suma totală de 487584 lei.

În acest sens, Colegiul penal menționează că instanța de judecată a indicat că cele declarate de către partea vătămată Bozu P. (faptul că a transmis sumele de bani inculpatului Mojaicenco Al.) și-au găsit confirmare și în cadrul reviziei, în conformitate cu rezultatele cărei s-a stabilit că în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 2 din 2004 conform dispozițiilor de încasare nr. 3 din 18.04.2005 și nr. 9 din 20.08.2005 acesta a achitat inculpatului suma de 150000 lei. Cele expuse nu corespund realității deoarece nici revizorul și nici expertul nu a dispus și nu a examinat nemijlocit dispozițiile de încasare nr. 3 din 18.04.2005 și nr. 9 din 20.08.2005, ci numai chitanțele la aceste dispoziții de încasare. Expertul, în raportul de expertiză nr. 1522 din 05.09.2014, la investigarea documentelor contabile prezentate spre expertizare direct a indicat că a cercetat materialele cauzei penale și documentele contabile ce au fost prezentate de către procuror și a stabilit că în documentele prezentate nu sunt documentele primare (dispozițiile de încasare și dispozițiile de plată) care ar confirma mișcarea mijloacelor bănești. Nemijlocit a indicat că sunt supuse expertizării: Registrul de casă pe perioada 06.07.2004 - 17.12.2004, fără documentele primare; Registrul de casă pe perioada 19.01.2005 - 31.12.2005, fără documentele primare; Registrul de casă pe perioada 05.01.2006 -31.08.2006, fără documentele primare.

În aceste condiții, expertul just a indicat că pentru a fi efectuate cercetări în privința stabilirii sustragerii mijloacelor bănești, nu i-a fost pus la dispoziției documentele justificative, adică documentele primare contabile care ar confirma efectuarea operațiunilor economice respective, de aceea a concluzionat nu poate da concluzii și argumentări la presupusele fapte de însușire a mijloacelor bănești.

5.8. Următorul capăt de acuzare este cel potrivit căruia inculpatul Mojaicenco Al., fiind în funcția indicată, cu scopul sustragerii bunurilor unei alte persoane, nelegitim, depășind în mod vădit limitele atribuțiilor sale de serviciu, întru achitarea cu muncitorii, prin utilizarea diferitor metode a sustras din casieria CCL-307, mijloace bănești în sumă de

310777,54 lei, inclusiv 136475,79 lei din achitarea salariilor părților vătămate precum și muncitorilor, care de facto, nu le-au primit, 174301,75 lei din procurarea în numerar a macaralei de model RDK-250-3 și construcțiilor provizorii, conform actelor de achiziție a mărfurilor, care în realitate nu au fost primite. Ca rezultat, membrilor CCL-307, le-a fost cauzat un prejudiciu în suma de 336325 lei.

În acest sens, în sentință s-a menționat corect că, în perioada 09.12.2004 - 25.10.2005, inculpatul Mojaicenco Al. a achitat totuși salariul muncitorilor în suma de 251727 lei, nerefectându-l în evidență contabilă a CCL-307, prejudiciul total cauzat membrilor cooperativei constituind 84599 lei. În concluzia formulată de către expert s-a indica că statuările revizorului cu privire la sustragerea din casieria entității a mijloacelor bănești în sumă de 174 301,75 lei, nu conține temei legal.

La fel, expertul a indicat că concluzia revizorului cu privire la transmiterea mijloacelor bănești lui Lupanciuc I., conform listelor spre achitarea salariului cu muncitorii, din partea inculpatului Mojaicenco Al. a sumei de 251727,00 lei și din partea cet. Grigoriev (Budescu) E. și cet. Orlov F. a sumei de 118359 lei, nu conține temei legal.

Cu referire la epizodul de înstrăinare ilegală a mansardelor de către Mojaicenco Al., care fiind în funcția de președinte al CCL-307 le-a pricinuit membrilor corporativei o dauna considerabilă în proporții deosebit de mari în suma totală de 556400,00 lei, nu s-a adeverit. În această parte instanța de apel a menționat că concluziile despre vinovăție se fondează doar pe declarațiile părților vătămate, ce nu s-au confirmat, iar organul de urmărire penală nu a realizat o cercetare sub toate aspectele, completă și obiectivă a cauzei menirea căreia ar fi aflarea adevărului și a pus la baza învinuirii fapte și înscrisuri ce nu demonstrează vinovăția inculpatului.

5.9. Cu privire la acuzarea lui Lupanciuc I. în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, *delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită de 2 persoane, cu folosirea situației de serviciu, în proporții deosebit de mari*, instanța de apel a constatat că învinuirea înaintată nu și-a găsit confirmare, în legătură cu ce, se impune soluția *achitării inculpatului în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală - nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.*

Instanța, analizând declarațiile părților, prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității lor, a constatat că, Lupanciuc I. nu a dus tratative cu Bozu P. pentru a fi procurată mansarda, nu l-a determinat pe acesta să procure imobilul. Bozu P. nu cunoștea persoana căreia i-ar fi transmis banii / prețul pentru imobil, iar organul de urmărire penală nu i-a prezentat spre recunoaștere careva persoane pentru a identifica persoana căreia i-a transmis acesta banii. Evenimentele s-au întâmplat în anul 2006, iar Bozu P. l-a văzut pe Lupanciuc I. în cadrul dosarului penal în ședința de judecată abia în anul 2011, presupunând că anume lui i-a transmis acei bani, însă această presupunere trebuie tratată ca o incertitudine, care nu mai este confirmată prin alte probe obiective, inclusiv nu se confirmă nici de o altă persoană care a asistat la acea transmitere de bani - cet. Grigoriev (Budescu) E., care nu are pretenții față de Lupanciuc I., deoarece aceasta știe cu certitudine că el nu a însușit nici o sumă de bani.

Prin urmare, instanța de fond, analizând în ședința de judecată probele acumulate, a considerat necesar a reîncadra acțiunile inculpatului Lupanciuc I. din art. 191 alin. (5) Cod penal în art. 190 alin. (5) Cod penal - *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere săvârșite în proporții deosebit de mari. Însă*, organul de urmărire penală i-a imputat inculpatului Lupanciuc I. săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal după semnele constitutive: *delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșite de 2 persoane, cu folosirea situației de serviciu, în proporții deosebit de mari*, fără a proba existența subiectului special al acestei infracțiuni.

În circumstanțele descrise instanța a reținut, că atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel, acuzatorul de stat nu a prezentat careva probe incontestabile ce ar fi putut dovedi existența faptei infracțiunii incriminate, nefiind probată prezența elementelor constitutive a infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, nici în acțiunile incriminate lui Mojaicenco Al., nici în cele lui Lupanciuc I.

Fiind analizate declarațiile inculpaților Mojaicenco Al. și Lupanciuc I., s-a considerat că acestea sunt veridice, consecvente, consecutive pe tot parcursul procesului penal, atât în cadrul urmăririi penale cât și în instanța de judecată.

În speță, nu a fost dovedită legătura de cauzalitate dintre careva acțiuni ale inculpaților și un careva prejudiciu cauzat CCL-307 și părților vătămate, nefiind stabilit prin ce anume se manifestă fapta prejudiciabilă - care la caz ar trebui să fie doar una de însușire ilegale, nefiind determinată cert existența și întinderea prejudiciului, prin urmare nici legătura de cauzalitate dintre cele două semne ale laturii obiective nu poate fi reținută. Sub incidența legii penale trebuie să intre doar acele încălcări care demonstrează rea-voință, fraudă, malversațiune din partea făptuitorului. Imixtiunea penalului în sfera privată, sferă bazată pe principiul egalității părților, trebuie privită ca o ultimă măsură. Dacă ambele părți - debitorul și creditorul - obțin profituri de pe urma parteneriatului lor, rămânând proprietari asupra bunurilor sale (sau una dintre părți suferă prejudicii sub forma venitului ratat, fără a pierde însă dreptul de proprietate), atunci raporturile dintre cele două părți trebuie să rămână în continuare pe tărâmul dreptului civil. Dacă însă una dintre părți, asumându-și angajamente, nu are posibilitate și nici dorință să le execute (în prealabil fiindu-i transmise bunuri de cealaltă parte, care astfel își pierde dreptul de proprietate asupra lor), este foarte probabilă necesitatea intervenției legii penale. Astfel, în esență, delimitarea între o faptă penală de încălcarea normelor de drept civil trebuie făcută luându-se în considerație două aspecte de maximă importanță: *atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a bunurilor; prezența disponibilității efective a făptuitorului de a-și executa angajamentele*

Colegiul Penal a considerat că nu a fost prezentată nici o probă care ar demonstra că în acțiunile inculpaților ar fi prezente semnele constitutive ale infracțiunii de sustragere, și anume că ei ar fi însușit ilegal mijloace financiare și că ei ar fi cauzat un prejudiciu părților vătămate daune materiale în proporții deosebit de mari. Astfel, nefiind demonstrate *semnele nominalizate fapta nu poate fi percepută ca infracțiune de sustragere*, ci ca faptă care nu are relevanță penală or, careva prejudicii nu au fost cauzate, neexistând nici

pretenții materiale de la părți în proces (părți vătămate), precum și existența hotărârilor judecătorești civile pe subiectul indicat.

Mai mult ca atât, analizând în ansamblu declarațiile date de părțile vătămate și martori, se evidențiază că acestea nu coroborează între ele, ba chiar se contrazic substanțial și nu în ultimul rând, sunt în contradicție cu alte probe prezentate de către acuzare (rapoarte de expertiză financiar-economică, hotărâre judecătorească, etc).

Conform normelor Codului de procedură penală și CEDO care prevede că dacă din probele administrate în cauză nu rezultă cu certitudine că inculpatul a săvârșit fapta pentru care a fost dedus judecății, în favoarea acestuia operează principiul de drept „*in dubio pro reo*” care se regăsește în art. 6 par. 2 din Convenție și reflectă prezumpția de nevinovăție, fiind un drept protejat de CEDO și de Constituție, iar în particular constituie și o regulă a probatoriului prin postulatul menționat.

Instanța de apel verificând circumstanțele de fapt și de drept, a notat în concluzie că învinuirea înaintată lui Mojaicenco Al. în baza art. 361 alin.(2) lit. a), art.335 alin.(3) lit. b), art. 310 alin.(1), art. 360 alin.(1), art. 191 alin.(5), art. 361 alin.(2) lit. b) și art.257 alin.(3) lit. d) Cod penal și învinuirea înaintată lui Lupanciuc I. în baza art.191 alin. (5), art. 361 alin.(2) lit. b) Cod penal, este una formală, convențională și bazată doar pe dubii, nefiind concretizată în sensul demonstrării constatării faptului existenței infracțiunilor încriminate.

Ignorarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și încălcarea prevederilor art. 24 și art. 26 din Codul de procedură penală lezează dreptul inculpatului la un proces echitabil, drept garantat de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Vinovăția persoanei în săvârșirea faptei se consideră dovedită numai în cazul când instanța de judecată, călăuzindu-se de principiul prezumpției nevinovăției, cercetând nemijlocit toate probele prezentate, iar îndoielile, care nu pot fi înlăturate, fiind interpretate în favoarea inculpatului și în limita unei proceduri legale, a dat răspunsuri la toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală.

6. Nefiind de acord cu soluția instanței de apel, procurorul și toate părțile vătămate contestă decizia cu recursuri ordinare prin care solicită casarea acesteia din motivele consemnate în recursuri.

6.1. Procurorul solicită casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței, fără modificări, din următoarele motive.

Potrivit explicațiilor date de Plenul Curții Supreme de Justiție în Hotărârea nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, instanța de apel este în drept să admită apelul cu casarea sentinței total sau parțial și, în aceste cazuri, instanța rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, situație care cere o nouă apreciere a probelor și argumentare detaliată a soluției. Aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate întocmai la judecarea cauzei în ordine de apel. Soluția instanței de apel contravine prevederilor Codului de procedură penală, conform cărora rejudecarea cauzei de către instanță se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, iar decizia

instanței de apel trebuie să cuprindă analiza probelor pe care s-a bazat instanța de fond, cu indicarea expresă a prevederilor legale ce au fost încălcate, apoi relevarea motivelor adoptării soluției de achitare.

Recurentul a menționat că instanța este obligată la examinarea probelor care confirmă vinovăția sau nevinovăția persoanei, să argumenteze motivele admiterii sau respingerii probelor atât ale acuzării, cât și cele ale apărării, în orice caz urmează a fi supuse analizei toate probele. Instanța de judecată nu putea să-și întemeieze soluția numai pe anumite probe, selectiv alese, întrucât chiar art. 101 din Codul de procedură penală, prevede că probele nu au valoare dinainte stabilită.

Referitor la învinuirea înaintată inculpatului Mojaicenco Al. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal procurorul menționează că, prin sentință Mojaicenco Al. a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii de delapidare, însă prima instanță nu a constatat în întregime învinuirea înaintată acestuia, excluzând unele epizoade, în această parte procurorul susține soluția primei instanțe.

Cu privire la însușirea sumei de 337584 lei (20000 euro) și 150000 de la investitorii Vicol O. și Bozu P. instanța a ignorat totalmente declarațiile lui Scurtu P., care a menționat că i s-a încredințat să procure mansarda pe numele lui Vicol O., prețul căreia era de 20000 euro, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare cu Mojaicenco Al. La momentul semnării contractului erau prezenți Vicol O. și Lupanciuc I. În ziua în care urma să fie achitată mansarda, dânsul împreună cu Vicol O. și Budescu E. a plecat la bancă și a transmis banii 20000 euro lui Lupanciuc I. După care, în baza actelor și-a înregistrat dreptul de proprietate la OCT.

Potrivit declarațiilor părții vătămate Bozu P., la 17.09.2004, a încheiat cu CCL-307 contract de investiție privind construcția unui apartament cu 3 odăi în clădirea din str. XXXXX XXXXX. Jumătate din suma care urma să o achite pentru apartament a făcut-o cu materiale de construcții. În lunile aprilie și august 2005 i-a transmis inculpatului Mojaicenco Al. sumele de 60000 de lei și respectiv 90000 de lei, în schimbul cărora inculpatul i-a eliberat ordin de plată.

Recurentul menționează că instanța de apel nu a ținut seama de declarațiile reprezentantului CCL-307, A. Gherghiță, care a menționat că nu a fost desfășurată adunare generală a membrilor CCL-307 1-a care să fie aprobată vânzarea mansardelor, mai mult ca atât la momentul înstrăinării acestora casa dată în exploatare și inculpatul Mojaicenco Al. nu putea încheia contracte de investiție respectivii, mai mult ca atât că, ei nu erau membri ai CCL-307. Ca rezultat, membrilor cooperativei le-a fost cauzat un prejudiciu în sumă de 336326 lei (199350 salariu calculat total - 46500 salariu calculat Mojaicenco și Baran) + (62785 + 7283) + 23460 + 24400).

În cadrul cercetării judecătorești a fost stabilit cu certitudine faptul că, partea vătămată Grigoriev E. nu a înstrăinat CCL-307 macaraua RDC 250, însă conform documentelor contabile semnate de inculpatul Mojaicenco Al. acesta ar fi procurat macaraua și ar fi achitat pentru ea suma de 72831 de lei, bani care conform declarațiilor părții vătămate nu au fost primiți.

Procurorul susține că învinuirea adusă inculpatului Mojaicenco Al. în baza art. art. 361, 310, 335 Cod penal, la fel a fost cu certitudine demonstrată prin probatoriul administrat și cercetat de prima instanță.

Recurentul mai atrage atenția instanței de recurs asupra faptului că, conform deciziei Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Chișinău din 11.11.2008, menținută în partea ce se referă la contractul nr. 1vc din 10.04.2005 și actul de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 10.04.2005 și prin decizia Colegiului Civil și Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție din 09.06.2009, *contractul din 10.04.2005 și actul de achiziție a mărfurilor nr. AD815901 din 2005 întocmite în privința macaralei RDC -250 au fost declarate nule.*

Conform art. 75 alin. (2) din Statutul model al cooperativei de construire a locuințelor și potrivit pct. 5.2. alin. (2) din Statutul CCL-307, numai adunarea generală a membrilor cooperativei primește cetățeni în rândul membrilor cooperativei și îi exclude din rândurile acesteia.

Astfel, în baza procesului-verbal al adunării menționate din 05.07.2005 ca membri ai CCL-307 au fost aleși cet. Popușoi A. și Sochircă I., de asemenea a fost decisă demiterea din funcție a vice-directorului Orlov F. Potrivit deciziei Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Chișinău din 11.11.2008 și prin decizia Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție din 09.06.2009, a fost stabilit cu certitudine că așa zisa adunare generală a membrilor CCL-307 din 05.07.2005 nu a avut loc, procesul-verbal al adunării generale fiind ilegal.

Faptul că cet. Popușoi și Sochircă nu erau membri ai CCL-307 se mai confirmă și prin aceea că în procesele-verbale a adunărilor generale a membrilor CCL-307 din perioada anului 2006, aceștia nu figurează ca membri.

În drept, procurorul își fundamentează cererea pe temeiul de casare prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6.2. Părțile vătămate Orlov F. și Grigoriev E. împreună cu reprezentantul CCL-307, Gheorghită A., solicită casarea totală a deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță, în alt complet de judecată.

Recurenții consideră că decizia instanței de apel este una neîntemeiată, ilegală și pasibilă casării din următoarele considerente:

- constatarea instanței de apel precum că instanța de fond nu a pătruns în esența noțiunii de act oficial fals, se contrazice cu statuările Curții din pct. 34-34 din decizia contestată, unde pe de o parte se afirmă că documente false pot fi atât documentele eliberate de autoritățile publice cât și „documentele prezentate autorităților publice”, însă nu a luat în considerație circumstanțele obiective stabilite de către organul de urmărire penală și instanța de fond prin care se confirmă, că documentele false privitor la macaraua de model RDK-250-3 au fost eliberate de Mojaicenco Al. lui Lupanciuc I. și acesta din urmă le-a prezentat autorității publice;

- instanța de apel în mod tendențios, cu scoatere din context a interpretat declarațiile părții vătămate Grigoriev (Budescu) E. date în cadrul ședinței instanței de apel și anume în partea că nu poate să-și expună părerea asupra sentinței și că careva pretenții la macara nu

are. Partea vătămată a avut în vedere că nu este de acord că, pe mai multe capete de învinuire prima instanță a încetat procesul, iar pretenții la macaraua din litigiu întotdeauna le-a avut, însă a aflat despre falsificarea actelor doar atunci când aceste acte false au fost prezentate de Mojaicenco Al. în procesul civil. Partea vătămată a declarat clar în instanța de apel că susține declarațiile date la urmărirea penală și în prima instanță, unde a explicat și confirmat cu lux de amănunte inclusiv și momentul sustragerii macaralei de către Mojaicenco Al.;

- sunt contradictorii și eronate constatările instanței de apel care pe de o parte a enunțat (fila 48, ultimul alineat din decizie) că prin decizia Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de apel Chișinău din 11.11.2018, decizie menținută de CSJ la 09.06.2009, că documentele întocmite în privința macaralei RDC 250: „au fost declarate nule”, și tot instanța de apel în alineatul imediat următor (fila 49 din decizie), constată total contradictoriu, că: „Colegiul penal menționează că, atât timp cât nu există o hotărâre judecătorească care să constate nevalabilitatea sau nulitatea contractelor de vânzare-cumpărare, acestea se prezumă a fi valabile și legale. Mai mult decât atât, inculpatului nu i se poate incrimina săvârșirea acestei infracțiuni, odată ce nu a fost demonstrat falsul în aceste acte juridice, pe când anume prin hotărârile civile enunțate anume au fost declarate nule și contractele de vânzare-cumpărare.”

- pe epizodul incriminat în baza art. 257 Cod penal, instanța de fond corect a constatat că lipsește fapta penală însă fapta ilicită, adică încălcarea legislației în domeniu ce asigură securitatea în construcții a fost comisă și a fost constatată prin probe, acte de control, fapt ce a permis calificarea faptei în baza normei contravenționale, însă instanța nu a luat în considerație probele obiective existente în dosar în această parte;

- privitor la fapta incriminată lui Mojaicenco Al. pe art. 335 Cod penal, menționăm, că instanța de apel nu a dat apreciere constatării tehnico-științifice - Actul privind rezultatele reviziei economico-financiare tematice a activității Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 307 din 16.08.2007, care a examinat toată documentația financiar, contabilă, economică încă în anul 2007, dar a dat a dat apreciere considerând ca întemeiat raportul de expertiză nr. 1522 din 05.09.2014, efectuat peste 7 ani de zile și doar în baza unor documente separate din contabilitate, deoarece singur expertul menționează că nu i-au fost prezentate toate actele. Menționăm că raportul de expertiză în baza documentelor parțial prezentate expertului nu poate fi obiectiv și nici pe aproape nu cuprinde faptele constatate;

- instanța de apel a concluzionat arbitrar, că nici revizorul și nici expertul nu a dispus și nu a examinat nemijlocit dispozițiile de încasare nr. 3 din 18.04.2005 și nr. 9 din 20.08.2015 ci numai chitanțele la aceste dispoziții de încasare, atunci când revizorul nu a fost chemat și audiat asupra acestui temei, iar din raportul de constatare-revizie nu reiese această constatare. Reiterăm că revizorul în anul 2007a dispus de toate actele primare spre deosebire de expertul menționat în anul 2014;

- prima instanță a constatat obiectiv și întemeiat complicitatea lui Lupanciuc la comiterea sustragerii de bani din caseta de valori, fapt confirmat pe deplin și de către declarațiile complicei Mojaicenco Al., care a concretizat doar că Lupanciuc I. a sustras

acești bani fără complicitatea sa. La fel, recurenții consideră că instanța de fond corect a recalificat acțiunile lui Lupanciuc I. în baza art.190 alin. (5) Cod penal, infracțiunea care prevede aceeași pedeapsă și este identică ori în ambele cazuri merge vorba de sustragerea ilegală a bunurilor, însă instanța de apel nu a motivat decizia vizavi de prezența reală în acțiunile inculpatului a acestei infracțiuni, ci doar s-a expus că lipsește delapidarea.

Reieșind din cele menționate, părțile consideră că, la caz, s-a demonstrat cu certitudine că persistă temeiurile de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală - *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției este expusă neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

6.3. Partea vătămată Bozu P. solicită casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței primei instanțe, indicând în cerere următoarele motive:

- drept temei de achitare a inculpaților Curtea de Apel a reținut faptul că, instanța de fond nu a identificat eliberarea unor dispoziții de plată pentru banii încasați de la Bozu P., în pofida faptului că aceasta s-a confirmat atât la urmărirea penală, cât și în instanța de judecată, prin recipisele de primire a banilor de către inculpați, respectiv instanța de apel nu a luat în considerare faptul că, inculpații au mai comis încă o încălcare prin neeliberarea dispozițiilor de plată, iar acest fapt nicidecum nu poate fi pus la baza achitării acestora privitor la infracțiunea prevăzută la art. 191 alin. (5) Cod penal;

- decizia Curții de Apel Chișinău în toate cele 76 de pagini conține referire la faptul că, Lupanciuc I. și Mojaicenco Al. au încasat inclusiv de la Bozu P. sume de bani și materiale de construcție contabilizate în bani, pentru procurarea unui apartament în complexul locativ din str. XXXXX din XXXXX, fapt confirmat atât în cadrul judecării în instanța de fond cât și la urmărirea penală, în acest mod, în virtutea constatărilor și motivelor de fapt și de drept expuse, Curtea de Apel a decis de a-i achita pe inculpați din motivul lipsei elementelor componente de infracțiune, deși sumele de bani transmise, cât și materialele de construcție livrate, față de care există documente financiare nu au fost rambursate și nici nu au fost acordate apartamente persoanelor care le-au achitat;

- cele expuse se confirmă prin: *„Potrivit contractului nr. 21 din 06.02.2006 și chitanțelor la dispozițiile de încasare nr. 3 din 18.04.2005 și nr. 9 din 20.08.2005 au fost achitate sume în vederea procurării apartamentelor (fila deciziei nr.nr.5,7,11,23, 24)”* astfel, fiind alogică soluția instanței de apel în condițiile în care s-a constatat faptul delapidării averii, proporțiile fiind deosebit de mari, iar soluția reținută de instanță este total contrară circumstanțelor de fapt și de drept constatate;

- la fel, sunt lipsite de fond și declarațiile lui Mojaicenco Al. (pct. 21 din decizie, fila 26), care a afirmat că: *„banii pe care Bozu P. i-a transmis i-a întors acestuia”*, instanța nu a luat în considerare că nu există careva documente confirmative în susținerea declarațiilor invocate;

- nu în ultimul rând se menționează faptul că, la fila 60 a deciziei, instanța a reținut faptul că, *„transmiterea banilor de către Bozu P. inculpaților și-a găsit confirmare în cadrul reviziei ...”* după care, tot instanța a conchis că, *„cele expuse nu și-au găsit*

confirmare încât nici revizorul și nici expertul nu au dispus și nici nu au examinat nemijlocit dispozițiile de încasare ci numai chitanțele de încasare”;

- totodată, Curtea de Apel Chișinău, nu a ținut cont de prevederile Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 23 din 28.06.2004 cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor, unde la pct. 1 și pct. 2 se definește obiectul material al infracțiunii de sustragere precum și acțiunile care urmează să fie întreprinse de către făptuitor pentru a fi în prezența infracțiunilor date;

- instanța de apel, în mod deliberat și abuziv, fără a avea un temei legal a dispus achitarea persoanelor care au cauzat un prejudiciu în proporții deosebit de mari părții vătămate Bozu P., ultimul în instanța de apel nu a dat declarații, deși acesta se afla pe teritoriul Republicii Moldova, Curtea de Apel Chișinău a considerat suficientă doar citirea declarațiilor lui în cadrul ședinței de judecată (*fila deciziei nr. 31*), ceea ce contravine prevederilor art. 102, 103, 104, 109, 111, 112 Cod de procedură penală;

- recurentul menționează în acest sens și practica Curții Supreme de Justiție, (decizia Colegiului Penal al CSJ nr. Ira-97/10 din 9 februarie 2010), care face referire la emiterea unei hotărâri de condamnare a inculpatului la Curtea de apel, la baza căroră au fost puse doar declarațiile părții vătămate și a martorilor, care au fost citite în instanța de judecată, deși aceștia aveau domiciliul pe teritoriul Republicii Moldova și nu au fost citați în instanța de judecată, iar drept rezultat a fost admis recursul apărării.

În drept, recurentul face trimitere la temeiul de casare prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 11) Cod de procedură penală, inculpații au depus referințe, prin care își exprimă opinia asupra recursurilor declarate de procuror și părțile vătămate, menționând că alegațiile recurenților sunt neîntemeiate, iar decizia instanței de apel, prin care s-a dispus achitare acestora, este legală, urmând a fi menținută fără modificări.

8. Judecând recursurile ordinare, în raport cu actele cauzei, Colegiul Penal lărgit ajunge la concluzia că acestea urmează a fi admise, din considerentele arătate în contextul ce urmează.

Pornind de la prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, se relevă că, judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care erorile judiciare nu pot fi corectate la această etapă a procedurilor.

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia. Prin alte cuvinte, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, atunci când se constată admiterea unor erori de drept, care au dus, în consecință, la afectarea echității procedurii desfășurate în apel.

În aceeași ordine de idei, Colegiul penal lărgit menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, adică odată exercitat are efect devolutiv complet, provocând un control integral atât în fapt, cât și în drept, instanța având posibilitatea de a da o nouă apreciere probelor acumulate în dosar. Respectiv, la judecarea apelului, instanța este în drept să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță (care pot fi, de altfel, apreciate diferit față de felul cum au fost evaluate de prima instanță), pentru elucidarea adevărului și pentru formularea unei concluzii temeinice vizavi de acuzațiile imputate inculpaților prin actul de învinuire și cel de sesizare a instanței.

La caz, instanța de apel nu a analizat minuțios probele din dosar, nu a dat răspuns la toate capetele din apelurile declarate, a formulat mai multe concluzii care nu se conciliază cu dispozitivul deciziei, prin acestea nerezolvând fondul apelurilor declarate, după cum corect a remarcat și părțile în cererile de recurs.

În general, pentru corectitudinea judecării prezentei cauze, era imperios de a fi supuse analizei și aprecierii toate circumstanțele comiterii infracțiunilor incriminate ambilor inculpați, în deosebi probele aferente cauzei penale rezultate din dosarul civil cu nr. 2-143/08, anexate la f.d. 192-211 din vol. IV. De altfel, în cadrul cercetării judecătorești se administrează probe anume pentru lămurirea faptelor și împrejurărilor importante cauzei, sub toate aspectele, în condiții de nemijlocire, publicitate și contradictorialitate, în scopul perceperii directe a probelor de către instanța de judecată pentru formularea opiniei vizavi de vinovăția persoanelor trimise în judecată.

Din conținutul recursurilor se desprinde că atât procurorul, cât și părțile vătămate critică faptul că instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor legale și a conchis greșit asupra nevinovăției lui Mojaicenco Al. și Lupanciuc I. pe toate capetele de acuzare avansate împotriva acestora, bazându-se în acest sens preponderent pe aceleași probe, înțelesul cărora a fost distorsionat, mai mult ca atât, unele probe au fost doar redată în conținutul hotărârii instanței de apel, fără a fi supuse unei aprecieri corespunzătoare și fără ca partea vătămată Bozu P. să fie citată pentru audieri în ședința instanței de apel.

Inculpații Mojaicenco Al. și Lupanciuc I., în referințele depuse, au contrazis argumentele recurenților despre vinovăția acestora în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, art. 361 alin. (2) lit. a), art. 335 alin. (3) lit. b), art. 310 alin. (1), art. 360 alin. (1), art. 361 alin. (2) lit. b) și art. 257 alin. (3) lit. d) Cod penal, pledând că sunt nevinovați.

Colegiul analizând cu multă atenție lucrul judecat de către instanțele ierarhic inferioare constată că, atât sentința cât și decizia instanței de apel sunt afectate de erori procesuale, care nu pot fi remediate în prezenta procedură, din atare considerente cele avansate de recurenți urmează a fi admise parțial, inclusiv din alte motive decât cele specificate de părți, cu remiterea cauzei la rejudecare în Curtea de Apel, în alt complet de judecată.

Pentru a detalia considerațiunile ce fundamentează soluția de trimitere a cauzei la rejudecare, Colegiul pornește de la aceea că, principala problemă adusă în discuție pe orice cauză penală se referă la vinovăția sau nevinovăția persoanei deferite judecării în raport cu faptele infracționale imputate acesteia prin rechizitoriu. Potrivit actului de sesizare a

instanței, se constată că, în urma efectuării acțiunilor de investigare în vederea acumulării probatoriului, analizând probele, procurorul a conchis asupra încadrării juridice a faptelor incriminate lui Mojaicenco Al. în baza: art. 191 alin. (5) Cod penal, art. 361 alin. (2) lit. a), art. 335 alin. (3) lit. b), art. 310 alin. (1), art. 360 alin. (1), art. 361 alin. (2) lit. b) și art. 257 alin. (3) lit. d) Cod penal și a faptelor incriminate lui Lupanciuc I. în baza: art. 191 alin. (5), art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Prima instanță a constatat că această învinuire, prin probele administrate, nu s-a confirmat pe deplin și a dispus reîncadrarea acțiunilor imputabile lui Lupanciuc I. din art. 191 alin. (5) Cod penal, *delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită de două persoane, cu folosirea situației de serviciu, în proporții deosebit de mari*, în baza art. 190 alin. (5) Cod penal – *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere săvârșite în proporții deosebit de mari*, menționând în acest sens că:

„În cadrul cercetării judecătorești nu a fost dat răspunsul la întrebarea: „Ce funcție a ocupat Lupanciuc I. în CCL-307, în baza cărui document oficial, care au fost atribuțiile lui de serviciu ș.a.?”

După cum a fost stabilit, un ordin cu privire la angajarea lui în funcția de jurist nu există, nu există nici un contract de muncă, el nu a fost inclus în tabelul de evidentă a salariaților și nu a fost salarizat. Din cele menționate reiese că el nu a avut calitate de administrator și nu este subiect al infracțiunii de delapidare incriminată.

Conform declarațiilor mai multor martori, el a reprezentat CCL-307 în calitate de jurist în instanța de judecată, în baza procurii, dar asta nu înseamnă că a activa permanent și a mai fost și administrator în CCL-307.

Referitor la însușirea a 20000 euro concluzionează, că Lupanciuc I. s-a deplasat pe strada Armenească la indicația lui Budescu-Grigoriev E. împreună au intrat în incinta băncii. Deoarece obligațiile contractuale față de Vicol O. au fost îndeplinite, reiese că și suma achitată pentru mansardă a ajuns la administrația CCL.

Cu toate că inculpatul Lupanciuc I. nu a recunoscut vina circumstanțele de fapt ale infracțiunii sunt confirmate prin declarațiile părții vătămate Grigoriev E. și martorul Scurtu P.

Așadar, analizând în ședința de judecată probele acumulate, instanța de judecată consideră necesar a reîncadra acțiunile inculpatului Lupanciuc I. din art. 191 alin. (5) CP în art. 190 alin. (5) CP ... .

Organul de urmărire penală i-a imputat inculpatului Lupanciuc I. săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) CP .... fără a proba existența subiectului special al acestei infracțiuni.

Instanța de judecată găsește drept întemeiate argumentele apărării prin care se susține că acuzarea urma să dovedească faptul că Lupanciuc I. în cadrul CCL-307 avea calitatea de administrator. Însă în materialele dosarului penal nu există ordinul de angajare, contract individual de muncă, contract de răspundere materială, tabelul de evidență a salariatului și nici ordinul cu privire la statele de personal care să ateste, cel puțin, existența funcției de jurist în cadrul cooperativei.”

Din cele expuse, rezultă că, prima instanță din considerentul că partea acuzării a eșuat să demonstreze cu certitudine care a fost funcția deținută de Lupanciuc I. în cadrul CCL-307 ultimului nu-i poate fi imputată comiterea infracțiunii de delapidare, acesta neîntrunind condițiile speciale ale subiectului infracțiunii. Prin urmare, instanța a conchis asupra recalificării acțiunilor lui Lupanciuc I., din delapidare în escrocherie, fără ca în acest sens, în materialele cauzei să se regăsească o ordonanță a procurorului de modificare a învinuirii. Ca atare, potrivit art. 325 Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. Reieșind din modul cum a acționat prima instanță, se poate de afirmat cu certitudine că, lui Lupanciuc I. i-a fost afectat iremediabil dreptul la apărare, acesta neavând posibilitatea să conteste noua încadrare juridică a faptei reținute în sarcina sa și să vină cu argumente pentru a dezminți participarea sa la comiterea escrocheriei în privința părții vătămate Vicol O.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Adrian Constantin contra României* a statuat că dispozițiile art.6 §3 lit. a) din Convenție exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite notificării „*acuzăției*” aduse persoanei și îi recunoaște acuzatului dreptul de a fi informat nu doar cu privire la cauza acuzației, adică la faptele materiale de care este acuzat și pe care se bazează acuzația, dar și despre încadrarea juridică a faptelor, și aceasta în mod detaliat. În materie penală, o informare precisă și completă cu privire la acuzațiile aduse unei persoane și deci cu privire la încadrarea juridică pe care instanța o poate reține împotriva sa, este o condiție esențială a echității procedurii.

Prin urmare, felul în care a procedat prima instanță pe acest epizod și soluția adoptată, aduce atingere echității procedurii penale desfășurate în privința inculpatului Lupanciuc I.

Exceptând cele expuse, prima instanță, odată ce a ajuns la concluzia că în acțiunile lui Lupanciuc I. nu poate fi reținută calificarea în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, a omis să facă rectificările de rigoare în învinuirea înaintată lui Mojaicenco Al. în baza aceluiași articol, având în vedere semnele calificative imputabile acestuia, *comiterea infracțiunii de două persoane*.

Respectiv, prima instanță, *per a contrario*, a considerat că fiind dovedit faptul că, pe epizodul delapidării averii străine, Mojaicenco Al. împreună cu Lupanciuc I.: „*Conform contractului nr. 21 din 06.02.2006 și chitanțelor la dispozițiile încasare nr. 3 din 18.04.2005 și nr. 9 din 20.08.2005, investitorii Vicol O. și Bozu P. au achitat prin operațiunea bancară „păstrarea banilor în caseta de valori” în numerar mijloace bănești în sumă de 337584 lei (20000 de euro) și 150000 de lei, corespunzător, pentru procurarea apartamentelor în casa din str. XXXXX, XXXXX, bani care nu au fost înregistrați în evidența contabilă a CCL-307. Mijloacele bănești menționate au fost încasate prin intermediul inculpatului Lupanciuc I., în sumă de 337584 lei (20000 de euro) și de către inculpatul Mojaicenco Al. în sumă de 150000 lei, bani, care au fost însușiți de ambii în urma acțiunilor comise de comun acord, pricinuind astfel membrilor CCL-307 o daună*

considerabilă, în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 487584,00 lei.”

De aici se conchid următoarele: fapta comisă în aceleași circumstanțe de ambii inculpați, prima instanță a încadrat-o juridic în baza la două norme penale distincte, Mojaicenco Al. fiind recunoscut vinovat și condamnat pentru delapidarea averii străine comisă de două persoane, iar Lupanciuc I. a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea infrațiunii de escrocherie, ambele infrațiuni fiind săvârșite în proporții deosebit de mari.

Așadar, potrivit dispozitivului adoptat de prima instanță: în privința lui Mojaicenco Al. s-a dispus achitarea de sub învinuirea înaintată în baza art. 360 alin. (1) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat faptul existenței infrațiunii; încetarea procesului penal în baza art. 361 alin. (1) și art. 310 alin. (1) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție pentru tragerea la răspundere penală; încetarea procesului penal în baza art. 257 alin. (3) lit. d) Cod penal, cu liberarea de răspundere penală și cu tragerea la răspundere contravențională, în temeiul art. 167 alin. (1) Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional din motivul expirării termenului de prescripție pentru tragerea la răspundere contravențională. Totodată, Mojaicenco Al. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 335 alin. (3) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere în organizații comerciale pe un termen de 5 ani și art. 191 alin. (5) Cod penal la 9 ani închisoare.

În privința lui Lupanciuc I. s-a dispus achitarea de sub învinuirea înaintată în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat faptul existenței infrațiunii și condamnarea în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Pe lângă latura penală soluționată de prima instanță, aceasta a avut a se pronunța și asupra laturii civile, formulând în acest sens următoarea soluție: acțiunea civilă înaintată de Nisemlat Iu. cu privire la încasarea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile. Acțiunea civilă înaintată de CCL-307 a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea de la Mojaicenco Al. și Lupanciuc I. în mod solidar, în beneficiul CCL-307 – 337584 de lei, cu titlu de prejudiciu material. Totodată, s-a dispus încasarea de la Mojaicenco Al. în beneficiul CCL-307 a sumei de 790999 de lei, cu titlu de prejudiciu material.

Colegiul a evidențiat soluția primei instanțe, vizavi de acțiunea civilă, având în vedere că existența acțiunii civile în cadrul dosarului penal, impune instanței anumite obligații privitor la soluționarea acesteia, pe care Curtea de Apel Chișinău le-a ignorat cu desăvârșire.

Omisiunile și carențele actului întocmit de prima instanță, la care s-a referit Colegiul Penal lărgit supra, constituie impedimentul de a fi admisă solicitarea recurențelor privitor la menținerea sentinței. Inculpatul Lupanciuc I. a descris parțial în apelul declarat neconcordanțele la care a ajuns prima instanță în privința sa.

Contrar statuărilor efectuate de prima instanță, Curtea de Apel a ajuns la altă concluzia vizavi de vinovăția inculpaților în raport cu cele incriminate acestora prin rechizitoriu dispunând admiterea apelului avocatului în numele lui Mojaicenco Al., cu

casarea sentinței în privința inculpatului și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Mojaicenco Al., în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 1 Cod procedură penală, a fost achitat în baza: art. 191 alin. (5) Cod penal, art. 361 alin. (2) lit. a) Cod penal, art. 257 alin. (3) lit. d) Cod penal, art. 310 alin. (1) Cod penal, art. 335 alin. (3) lit. b) Cod penal, art. 360 alin. (1) Cod penal, art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, deoarece nu s-a constatat faptul existenței infracțiunii. Totodată, a fost admis și apelul inculpatului Lupanciuc I., cu casarea sentinței în privința acestuia și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a dispus achitarea lui Lupanciuc I. în baza art. 390 alin. (1) pct.1 Cod procedură penală, în temeiul art. 191 alin. (5) Cod penal și art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, deoarece nu s-a constatat faptul existenței infracțiunii.

Efectuând o analiză complexă atât textuală, cât și legală a dispozitivului pronunțat de instanță, în raport cu partea motivantă a deciziei se impune conchiderea că acestea nu se conciliază, în general decizia nu cuprinde relevarea considerentelor și temeiurilor legale asupra concluziilor formate în rezultatul verificării sentinței contestate de apelanți, în raport cu motivele invocate de aceștia și circumstanțele reale ale cauzei. Or, în speță, era necesar ca în mod judicios, cu o argumentare temeinică și suficientă, să fie rezolvate problemele de drept apărute în cadrul judecării, cu excluderea contradicțiilor și incertitudinilor la care fac referire părțile, având în vedere că, lipsa unei motivări corespunzătoare dintr-o hotărâre judecătorească afectează grav echitatea procedurii.

Neconformitatea dispozitivului pronunțat de Curtea de Apel cu prevederile legii și actele cauzei este evidentă, acesta prezintă mai multe lipsuri, care nu pot fi acoperite de instanța de recurs.

În primul rând, așa cum rezultă din filele dosarului 179-189, vol. VIII, cu apel a contestat sentința în numele inculpatului Mojaicenco Al., pe lângă avocata Prodan L. și avocatul Bargan Iu., argumentele din cererea ultimului apărător fiind descrise de Curtea de Apel în decizia sa la pct. 4. Totuși, după cum rezultă din partea rezolutivă și dispozitivă a deciziei adoptate de instanță, aceasta *a admis apelul avocatului în numele inculpatului Mojaicenco Al.*, nespecificând concret a cărui anume avocat i-a admis apelul, având în vedere că interesele lui Mojaicenco Al. la etapa judecării cauzei în instanța de apel au fost reprezentate de doi avocați. Prin aceasta, s-a creat o neconcordanță între soluția instanței și constatările făcute în decizie. O hotărâre motivată, în sensul legislației naționale pertinente, precum și a jurisprudenței constante a CtEDO, trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței la adoptarea soluției, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților în raport cu analiza probatoriului administrat în cauză.

În al doilea rând, așa cum a fost specificat mai sus, la caz, de către părțile vătămate care pretind că au fost prejudiciate prin acțiunile inculpaților, au fost înaintate acțiuni civile împotriva inculpaților, care parțial au fost soluționate de către prima instanță: acțiunea civilă înaintată de Nisemlat Iu. cu privire la încasarea prejudiciului material a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile, acțiunea civilă înaintată de CCL-307 a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea de la Mojaicenco Al. și Lupanciuc I. în mod solidar, în

beneficiul CCL-307 – 337584 de lei, cu titlu de prejudiciu material și pe lângă aceasta, s-a dispus încasarea de la Mojaicenco Al. în beneficiul CCL-307 a sumei de 790999 de lei, cu titlu de prejudiciu material.

Curtea de Apel, dispunând casarea totală a sentinței și achitarea inculpaților pe toate capetele de acuzare, a ignorat prevederile legii și nu s-a expus în nici un mod asupra acțiunilor civile înaintate de părțile vătămate. În conformitate cu art. 387 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul când se adoptă o sentință de achitare, instanța:

1) respinge acțiunea civilă dacă nu s-a constatat existența faptei incriminate sau fapta nu a fost săvârșită de inculpat;

2) nu se pronunță asupra acțiunii civile dacă inculpatul a fost achitat pentru că nu sunt întrunite elementele infracțiunii sau există una din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei, prevăzute în art. 35 al Codului penal.

În cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor convenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

Potrivit orientărilor jurisprudențiale formulate anterior de Curtea Supremă de Justiție, soluția de admitere a apelului presupune situația în care instanța de apel constată că hotărârea atacată este greșită sub aspectul de fapt sau de drept, penal ori procesual.

Ca rezultat al admiterii apelului are loc desființarea hotărârii în limitele efectului devolutiv și extensiv, cât și neagravării situației părții apelante. Admițând apelul, instanța casează sentința total sau parțial, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, chiar dacă va apărea necesitatea administrării de noi probe. Se consideră că fondul cauzei nu a fost rezolvat când în considerentele hotărârii primei instanțe nu se arată dacă există sau nu fapta imputată, dacă inculpatul este sau nu vinovat, dacă există circumstanțe care atenuează ori agravează răspunderea inculpatului, dacă trebuie ori nu admisă acțiunea civilă ș.a. Fondul cauzei se va considera nerezolvat ori de câte ori prima instanță nu a examinat și nu s-a pronunțat asupra chestiunilor de fond ale procesului, vizând problema vinovăției, a răspunderii penale sau civile ori a nevinovăției lui în comiterea infracțiunii imputate.

Neidentificarea și nepronunțarea unei soluții în latura civilă, echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei deferite judecării. La caz, soluționarea acțiunii civile este direct proporțională cu remedierea drepturilor părților vătămate afectate prin acțiunile inculpaților.

Potrivit art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală la judecarea apelului, instanța de apel trebuie să se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar conform art. 417 pct. 8) Cod de procedură penală în conținutul deciziei instanța, de rând cu alte cerințe, trebuie să descrie temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelurilor, precum și motivele adoptării soluției date. Instanța de apel a ignorat aceste prevederi legale, nemotivând nici în partea descriptivă a deciziei careva aspecte legate de acțiunile civile existente în dosar.

Nu în ultimul rând, atenția instanței de recurs a fost atrasă de expunerea motivelor care au stat la baza adoptării soluției de achitare în privința inculpaților pe toate capetele de

acuzare avansate împotriva acestora de către procuror. În particular, se evidențiază că instanța de apel a conchis asupra nevinovăției inculpaților bazându-se pe art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod procedură penală, deoarece nu s-a constatat faptul existenței infracțiunilor pentru care Mojaicenco Al. și Lupanciuc I. au fost deferiți justiției.

Ca atare, legea procesual-penală enumeră în art. 390 Cod de procedură penală cinci temeiuri pentru adoptarea sentinței de achitare: 1) nu s-a constatat existența faptei infracțiunii; 2) fapta nu a fost săvârșită de inculpat; 3) fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii; 4) fapta nu este prevăzută de legea penală; 5) există una din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei.

Sentința de achitare, în cazul în care nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, se adoptă atunci când faptele incriminate inculpatului nu au avut loc ori când consecințele indicate în învinuire s-au produs în urma acțiunilor persoanei căreia i s-a pricinuit dauna sau indiferent de voința cuiva, de exemplu, cazul fortuit (fapta săvârșită fără vinovăție).

La caz, instanța de apel pe toate capetele de acuzare formulează o motivare identică statuând în contradictoriu asupra următoarelor chestiuni: mai întâi se relevă că în dosar nu sunt probe ce confirmă indubitabil vinovăția inculpaților, după care se motivează detaliat toate elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, art. 361 alin. (2) lit. a), art. 335 alin. (3) lit. b), art. 310 alin. (1), art. 360 alin. (1), art. 361 alin. (2) lit. b) și art. 257 alin. (3) lit. d) Cod penal fiind evidențiat faptul că faptele incriminate inculpaților nu întrunesc elementele infracțiunilor.

Printre cele notate de instanța de apel în decizie urmează de evidențiat următoarele pasaje:

„Astfel, învinuirea înaintată de către acuzare lui Mojaicenco Al., în baza art. 360 alin.(1) Cod penal, nu cuprinde indicii obligatorii prevăzute de art. 281 Cod de procedură penală și anume mijloacele și modul de săvârșire a sustragerii documentelor de către persoana învinuită, iar conform art. 394 Cod de procedură penală, sentința trebuie să cuprindă date în ce concret au fost constat acțiunile inculpatului, în procesul de sustragere a documentelor.

În acest sens, nu au fost demonstrate împrejurările concrete în care s-au desfășurat evenimentele infracționale, iar în lipsa acestora, sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot înlăturate se interpretează în favoarea inculpatului.

Colegiul penal a menționat că, atât timp cât nu există o hotărâre judecătorească care să constate nevalabilitatea sau nulitatea contractelor de vânzare-cumpărare, acestea se prezumă a fi valabile și legale. Mai mult decât atât, inculpatului nu i se poate incrimina săvârșirea acestei infracțiuni, odată ce nu a fost demonstrat falsul în aceste acte juridice.

Instanța de judecată consideră că de fapt toate aceste evenimente, situații, relații pe care le-a descris organul de urmărire penală, indică la existența unor raporturi juridice civile, iar în cazul în care cineva pretinde la un drept încălcat al său, urmează să se adreseze în justiție cu o acțiune civilă în acest sens.

În aceste circumstanțe se concluzionează că este evident și incontestabil că toată învinuirea este bazată pe presupuneri, fapte eronate și neprobate, concluzii ce contravin

normelor constituționale și drepturilor fundamentale protejate de CEDO.

Instanța de judecată consideră că de fapt toate aceste evenimente, situații, relații pe care le-a descris organul de urmărire penală, indică la existența unor raporturi juridice civile, iar în cazul în care cineva pretinde la un drept încălcat al său, urmează să se adreseze în justiție cu o acțiune civilă în acest sens.

Potrivit materialelor dosarului penal inculpatul Mojaicenco Al. nu dispune de licență în domeniu, iar certificatul de atestare tehnico - profesională în arhitectură seria 2001 nr. 869 din 16 mai 2001 este nul, prin expirarea termenului de valabilitate de 5 ani, care a expirat la 16 mai 2006, înainte de data la care s-a realizat înțelegerea cu privire la construcția casei de locuit pe str. XXXXX, mun. Chișinău (art. 7 pct. (4) și (5) din Legea nr. 721 privind calitatea în construcții).

Prin prisma art. 7 din Legea nr. 721 privind calitatea în construcții la persoane responsabile se atribuie: investitorii, cercetătorii, proiectanții, verificatorii de proiecte, fabricanții și furnizorii de produse pentru construcții, executanții, proprietarii, utilizatorii, responsabilii tehnici, experții tehnici, diriginții de șantier, personalul de specialitate din laboratoarele de încercări în construcții, specialiștii serviciului de control intern al calității al agenților economici cu activități în construcții, personalul ingineresc al serviciului de gestionare a fondului existent persoane fizice sau juridice, precum și autoritățile administrației publice locale și asociațiile profesionale de profil.

Inculpatul Mojaicenco Al. nu face parte nici din una din aceste categorii prin urmare nu este subiect al infracțiunii prevăzute la art. 257 alin. (3) lit. d) Cod penal.

În circumstanțele descrise Colegiul penal reține, că atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel, acuzatorul de stat nu a prezentat careva probe incontestabile ce ar fi putut dovedi existența faptei infracțiunii incriminate, nefiind probată prezența elementelor constitutive a infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, în acțiunile incriminate inculpatului Mojaicenco Al. și a infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal, în acțiunile incriminate inculpatului Lupanciuc I.

Astfel, absența oricăruia din aceste semne nominalizate fapta nu poate fi percepută ca infracțiune de sustragere, ci ca alt gen de infracțiune, sau, în genere, ca faptă care nu are relevanță penală.

Astfel, nefiind demonstrate semnele nominalizate fapta nu poate fi percepută ca infracțiune de sustragere, ci ca faptă care nu are relevanță penală or, careva prejudicii nu au fost cauzate, neexistând nici pretenții materiale de la părți în proces (părți vătămate), precum și existența hotărârilor judecătorești civile pe subiectul indicat.”

Din economia textelor redată supra, se desprind următoarele concluzii: argumentele instanței sunt formulate într-o manieră mult prea generalistă, instanța pe toate epizoadele incriminate inculpaților a făcut uz de noțiuni doctrinare pentru a descrie detaliat elementele infracțiunilor, pe care însă a eșuat să le coroborează cu materialele nemijlocite ale cauzei deferite judecării, drept rezultat reținând că Mojaicenco Al. și Lupanciuc I. nu se fac vinovați de comiterea a careva infracțiuni.

Față de cele ce preced, este necesară o precizare substanțială, și anume că după

investirea instanței de apel cu soluționarea în fond a cauzei, părților trebuie să le fie asigurate toate garanțiile unui proces echitabil, prin urmare dacă apelul constituie o continuare a judecării fondului cauzei, acestea sunt valabile și pentru instanța respectivă.

Printre garanțiile procesuale de care beneficiază partea vătămată, enumerate la art. 60 alin. (1) pct. 2) și 8) din Codul de procedură penală, se prevede expres și acelea că aceasta are dreptul să facă declarații și să participe la ședința de judecată.

Pe când, în cel de-al doilea ciclu procedural în urma căruia s-a constatat că inculpații nu se fac vinovați de comiterea infracțiunilor incriminate, instanța de apel și-a întemeiat, *inter alia*, hotărârea pe declarațiile părții vătămate Bozu P., fără a-l fi citat și ascultat nemijlocit în cadrul ședinței de judecată.

În acest sens, Colegiul subliniază că, din moment ce o declarație avansată de o parte la proces, este susceptibilă să fondeze concluzia despre vinovăția sau nevinovăția unei persoane despre comiterea unei infracțiuni, aceasta denotă că garanțiile prevăzute de art. 6 alin. (1) din Convenție îi sunt aplicabile.

Or, atunci când instanța de control judiciar este chemată să se pronunțe asupra chestiunilor de fapt sau de drept și să studieze în ansamblu problema vinovăției ambilor inculpați, ea nu poate, din motive de echitate a procedurii, să tranșeze asupra chestiunilor respective fără o apreciere nemijlocită a tuturor actelor din dosar, a declarațiilor făcute de părțile vizate pe caz, mai cu seamă dacă acestea prezintă obiectul disputei din apel și sunt probe de incriminare îndreptate împotriva inculpaților.

De regulă, fiecare dintre părțile care se confruntă într-un proces penal, (acuzarea și apărarea) este deținătoarea propriului adevăr, pe care încearcă să-l impună în urma unei confruntări corecte. De aici decurge importanța deosebită pe care sistemul adversarial o acordă procedurii, care trebuie să fie corectă, echitabilă, să asigure egalitatea armelor și să contribuie la aflarea adevărului.

În acest sens, are dreptate partea vătămată Bozu P. care în cererea de recurs relevă despre faptul că nu a fost citat pentru a se prezenta în ședința instanței de apel și a fi audiat pe marginea epizoadelor în care dânsul figurează. Astfel, instanța de apel, în mod deliberat și abuziv, a dispus achitarea persoanelor care i-au cauzat părții vătămate Bozu P. un prejudiciu în proporții deosebit de mari, ultimul neavând posibilitatea să se expună în instanța de apel, deși acesta se afla pe teritoriul Republicii Moldova, Curtea de Apel Chișinău a considerat suficientă doar citirea declarațiilor lui în cadrul ședinței de judecată (*fila deciziei nr.31*), ceea ce contravine prevederilor Codului de procedură penală.

Recurentul menționează în acest sens și practica Curții Supreme de Justiție – *decizia Colegiului Penal al CSJ nr. 1ra-97/10 din 9 februarie 2010*, potrivit căreia la emiterea unei hotărâri de condamnare de către Curtea de Apel, instanța a pus la baza soluției adoptate doar declarațiile părții vătămate și a martorilor, care au fost citite în ședința de judecată, deși aceștia aveau domiciliul pe teritoriul Republicii Moldova, totuși nu au fost citați pentru audieri.

Totodată, Colegiul apreciază că sunt întemeiate și criticele recurentului în partea în care acesta menționează că, la fila 60 a deciziei, instanța a reținut faptul că: „*transmiterea banilor de către Bozu P. inculpaților și-a găsit confirmare în cadrul reviziei ...*” după care,

tot instanța a conchis că: „*cele expuse nu și-au găsit confirmare încât nici revizorul și nici expertul nu au dispus și nici nu au examinat nemijlocit dispozițiile de încasare ci numai chitanțele de încasare*”.

Din statuările Curții de Apel și modalitatea de expunere a acestora pe marginea actelor civile anexate la dosar, în vederea confirmării vinovăției inculpaților, se conchide că acestea au fost desconsiderate de instanță, iar conținutul lor denaturat.

Prin urmare, pe de o parte instanța a apreciat că atât timp cât nu există o hotărâre judecătorească care să constate nevalabilitatea sau nulitatea contractelor de vânzare-cumpărare, acestea se prezumă a fi valabile și legale, iar inculpatului nu i se poate incrimina săvârșirea acestei infracțiuni, odată ce nu a fost demonstrat falsul în careva acte juridice. După care, tot instanța de apel, la fila 48, ultimul alineat din decizie, a menționat că prin decizia Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de apel Chișinău din 11.11.2018, decizie menținută de Curtea Supremă de Justiție la 09.06.2009, că documentele întocmite în privința macaralei RDC 250: „*au fost declarate nule*”.

Din actele cauzei, rezultă cu certitudine că, potrivit dispozitivului deciziei din 11.11.2008 a Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Chișinău, se citează: „*A respinge apelurile declarate de către Popușoi A., Sochircă I. și de către Mojaicenco Al. ca neîntemeiate.*

Admite apelul declarat de către Orlov F. și Grigoriev Eu. ca întemeiat și a casa în parte hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 19.08.2008 ca ilegală, pronunțând în această privință o nouă hotărâre, prin care se declară nul certificatul nr. XXXXX din 5 iulie 2007 eliberat de CCL-307 pe numele lui Popușoi A. pentru înregistrarea la Oficiul Teritorial Cadastral Chișinău a apartamentului nr.7 de pe str. XXXXX-XXXXX din XXXXX.

A declara nul contractul nr. 11 din 22 decembrie 2005 încheiat între CCL-307 și Sochircă I. privind investirea mijloacelor în construirea apartamentului nr. 8 de pe str. XXXXX-XXXXX din XXXXX.

A declara nul certificatul nr.19 din 7 iulie 2007 eliberat de CCL-307 pe numele lui Sochircă I. pentru înregistrarea la Oficiul Teritorial Cadastral Chișinău a apartamentului nr. 8 de pe str. XXXXX-XXXXX din XXXXX.

A anula înregistrarea din registrul bunurilor imobile cu nr. XXXXX, efectuată la 6 iulie 2006 de Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău în privința apartamentului nr. 7 de pe str. XXXXX-XXXXX din XXXXX, nr. cadastral 012110553101007, pe numele lui Popușoi A.

A anula înregistrarea în registrul bunurilor imobile cu nr. XXXXX, efectuată la 7 iulie 2006 de Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău în privința apartamentului nr. 8 de pe str. XXXXX-XXXXX din XXXXX, nr. cadastral XXXXX, pe numele lui Sochircă I.

A recunoaște dreptul de proprietate al lui Grigoriev Eu. asupra apartamentului nr. 7 de pe str. XXXXX-XXXXX din XXXXX.

A recunoaște dreptul de proprietate al lui Orlov F. asupra apartamentului nr. 8 de pe str. XXXXX-XXXXX din XXXXX.

A declara nulă hotărârea adunării generale a CCL-307, fără dată, cu sintagma „unde s-a constatat, că membrii CCL-307 au devenit în urma depunerilor mijloacelor financiare” ca ilegală.

A declara nul procesul-verbal al adunării generale a membrilor CCL-307 din 5 iulie 2005.

A declara nul contractul de vânzare-cumpărare nr. Ivc din 10 aprilie 2005 și actul de achiziție serie AD nr. 815901 din 10 aprilie 2005, întocmite în privința macaralei RDC-250.

A respinge acțiunea lui Popușoi A. și Popușoi A. către Grigoriev Eu. privind recunoașterea dreptului de proprietate asupra apartamentului nr. 7 din casa de pe str. XXXXX-XXXXX din XXXXX și privind evacuarea lui Grigoriev E. din acest apartament.

A respinge acțiunea lui Sochircă I. și Sochircă Z. către Orlov F. privind recunoașterea dreptului de proprietate asupra apartamentului nr. 8 din casa de pe str. XXXXX-XXXXX din XXXXX și privind evacuarea lui Orlov F. cu familia din acest apartament.

În rest hotărârea Judecătoriei sectorului Buiucani mun. Chișinău din 21 august 2008 se menține în partea în care au fost respinse cerințele lui Orlov F. și Grigoriev E. către Mojaicenco Al., Sochircă I., Sochircă Z., Popușoi A. și Popușoi A. privind încasarea în mod solidar a prejudiciului moral în mărime de 50000 lei pentru fiecare reclamant; cerințele lui Popușoi A., Popușoi A., Sochircă I. și Sochircă Z. către Grigoriev E., Orlov F. cu privire la încasarea prejudiciului moral în mărime a câte 50000 lei pentru fiecare, precum și a cheltuielilor de întreținere a apartamentului solicitate de Popușoi A.; cerințele lui Orlov F. și Grigoriev E. privind interzicerea lui Mojaicenco Al. de a înstrăina sau de a dispune în alt mod de mansardele nr. 21 și nr. 23; cerințele lui Orlov F. și Grigoriev E. privind declararea drept nul a procesului-verbal al adunării generale a membrilor CCL-307 din 9 noiembrie 2006; cerințele lui Orlov F. și Grigoriev E. de a-1 obliga pe Mojaicenco Al. să transmită lui Grigoriev E. ștampila și documentele IXL-307 și cererea de chemare în judecată a CCL-307 către Orlov F. și Grigoriev E. privind încasarea în mod solidar în folosul director Mojaicenco Al. a 50000 lei pentru repararea prejudiciului moral.”

În opinia Colegiului Penal lărgit, hotărârea instanței civile menționate supra are legătură cauzală directă cu justa soluționare a cauzei penale, iar faptul că instanța de apel nu a ținut seama de cele consemnate în această hotărâre denotă că instanța a analizat superficial actele dosarului și s-a pronunțat pripit asupra achitării inculpaților, fără a avea în vedere toate probele din dosar și fără a le supune unei aprecieri coroborate pentru a elucida în final adevărul.

Pe lângă cele expuse, instanța vădit greșit a mai trasat și următoarea concluzie în decizie: că s-a considerat că, la caz, nu a fost prezentată nici o probă care ar demonstra că în acțiunile inculpaților ar fi prezente semnele constitutive ale infracțiunii de sustragere, și anume că ei ar fi însușit ilegal mijloace financiare și că ei ar fi cauzat un prejudiciu părților vătămate în proporții deosebit de mari. Astfel, nefiind demonstrate semnele nominalizate *fapta nu poate fi percepută ca infracțiune de sustragere*, ci ca faptă care nu are relevanță

penală or, careva prejudicii nu au fost cauzate, neexistând nici pretenții materiale de la părți în proces (părți vătămate), precum și existența hotărârilor judecătorești civile pe subiectul indicat.

Omisiunea instanței de apel de a face o analiză a probatoriului administrat și de a se expune argumentat asupra fiecărei probe în parte, este cu certitudine o lacună care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la această etapă a procedurilor urmând a fi înlăturată de instanța de apel, prin rejudecarea cauzei. Statuările ce preced, referitoare la lipsa probelor ce ar confirma vinovăția inculpaților sunt pripite, nu au suport probator. Prin urmare, la caz, nu există o coroborare între probele aduse în susținerea învinuirii și cele prezentate în favoarea achitării inculpaților.

În general, Colegiul apreciază că instanța de apel într-un mod foarte succint și evaziv a stabilit că nici o probă din cele administrate pe caz nu-i incriminează pe inculpați, ci din contra îi dezvinovățesc.

Pe epizodul incriminat în baza art. 257 Cod penal, în opinia recurenților instanța de fond corect a constatat că lipsește fapta penală, însă, fapta ilicită, adică încălcarea legislației în domeniu ce asigură securitatea în construcții a fost comisă și a fost constatăta prin probe, acte de control, fapt ce a permis calificarea faptei în baza normei contravenționale, pe când instanța de apel nu a luat în considerație probele obiective existente în dosar în această parte și nu a făcut careva mențiuni în decizie despre respingerea argumentelor aduse de prima instanță în favoarea încadrării faptelor lui Mojaicenco Al. pe acest epizod în baza art. 167 alin. (1) Cod contravențional.

De asemenea, din actele cauzei se constată că potrivit cererii de apel declarate de inculpatul Lupanciuc I. acesta a invocat despre mai multe neregularități admise de organul de urmărire penală asupra cărora prima instanță nu s-a expus corespunzător, și anume:

„Potrivit materialelor dosarului urmărirea penală pe art.190 alin. (5) Cod penal a fost pornită în baza autosesizării procurorului prin ordonanța din 20 iulie 2009 în privința unei singure persoane - Mojaicenco Al. (vol. III f.d.88). O altă ordonanță prin care s-ar fi pornit urmărirea penală și în privința lui Lupanciuc I. nu există în materialele dosarului.

Cu toate acestea, fără a exista o cauză penală pornită în privința lui Lupanciuc I., organul de urmărire penală, prin ordonanța din 20.08.2009 (emisă cu o zi înainte de înaintarea învinuirii) ridică de la BC „Investprivatbank” toate actele pe numele lui Lupanciuc I., inclusiv depozitul de valori înregistrat, le cercetează și le anexează la materialele cauzei.

Având în vedere că, la 20.08.2009 nu exista o ordonanță de pornire a urmăririi penale în privința lui Lupanciuc I., acțiunile și actele procurorului urmează a fi apreciate ca fiind efectuate în afara procesului penal.

Pe acest articol, prin ordonanța din 21.08.2009 a fost pus sub învinuire și audiat, refuzând de a face careva declarații. Despre ordonanța din 20.07.2009 nu a cunoscut până la data de 21.08.2009, când i-au fost prezentate spre cunoștință materialele cauzei, la ce a depus obiecții, care au fost lăsate fără apreciere corespunzătoare atât de procuror cât și de judecătorul ce a examinat cauza în prima instanță.

Cât privește art. 361 alin. (2) Cod penal, urmărirea penală în privința lui Lupanciuc I. a fost pornită prin ordonanța din 20.07.2009, iar la 21.08.2009 a fost pus sub învinuire și pe acest articol. Însă, asupra faptului înstrăinării macaralei și a eventualei falsificări de acte, a fost audiat în calitate de martor la 17.02.2009, când a fost avertizat și despre răspunderea ce o poate purta pentru refuzul de a face declarații cât și pentru declarații false. Tot atunci, a fost obținută și încheierea judecătorului de instrucție prin care a fost percheziționat domiciliul lui Lupanciuc I. în eventualitatea păstrării originalelor actelor aferente vinderii macaralei.”

Rezultând din partea descriptivă a deciziei instanței de apel față de cele expuse, se constată că instanța a omis să facă verificările de rigoare vizavi de criticele semnalate de apelant și să argumenteze admiterea sau respingerea acestora.

În consecință, Colegiul Penal lărgit ține să consemneze că găsește întemeiate mențiunile titularilor dreptului de recurs în partea ce ține de insuficiența motivării deciziei adoptate de instanța de apel și consideră relevant de a puncta că, o hotărâre motivată, în sensul legislației naționale pertinente, precum și a jurisprudenței constante a CtEDO, trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței la adoptarea soluției, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților în raport cu analiza probatoriului administrat în cauză. Totodată, se relevă că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal. (*Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85*)

Ultima remarcă a instanței de recurs, se referă la cele consemnate în decizia instanței de apel vizavi de epizoadele incriminate inculpaților în temeiul art. 361 Cod penal.

Or, pe acest capăt de învinuire, pentru a dispune achitarea Curtea de Apel a menționat că prima instanță nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, acceptând niște concluzii de ordin general, cu privire la interpretarea noțiunii de *act oficial fals*, fără a ține seama în acest sens de recomandările Curții Supreme de Justiție. Instanța a evidențiat că documentul oficial este acel document care emană de la o autoritate publică de orice nivel sau care provine de la un terț, dar primit de o autoritate, adică noțiunea „*document oficial*” se referă nu doar la „*documentele eliberate de autoritățile publice*”, dar și la „*documentele prezentate autorităților publice*”.

Analizând argumentele instanței de apel, care au fost puse la baza achitării inculpaților pe art. 361 Cod penal în raport cu probatoriu susținut de procuror pe aceste capete de învinuire, Colegiul Penal lărgit nu s-a convins de faptul că, și această instanță a ținut seama de recomandările Curții Supreme în acest domeniu. Ca atare, epizoadele de falsificare a documentelor oficiale, precum și cel de falsificare a probelor în procesul civil sunt strâns legate de hotărârile pronunțate de instanța civilă, rămase definitive, pe care instanța de apel le-a desconsiderat și care urmează minuțios a fi analizate odată cu rejudecarea cauzei. În general, pentru înfăptuirea justiției penale, se cere ca judecătorul să nu-și întemeieze hotărârile pronunțate pe probabilitate, ci pe certitudinea rezultată din

probele decisive, complete, sigure, în măsură să reflecte realitatea obiectivă a faptei supuse judecării.

Fiind consecvenți în cele expuse, se impune concluzia că instanța de apel, judecând cauza, a analizat superficial circumstanțele de fapt și de drept ale acesteia și nu a pătruns în esență, nu a efectuat o investigație eficientă în vederea clarificării tuturor circumstanțelor care au importanță pentru o justă soluționare, formulând niște concluzii contradictorii, generale și neîntemeiate cu privire la stabilirea nevinovăției lui Mojaicenco Al. și lui Lupanciuc I. din motiv că nu s-a constatat faptul existenței infracțiunii.

În aceste împrejurări, Colegiul Penal lărgit consideră că, erorile comise nu pot fi înlăturate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legii penale și celei procesual-penale. Din atare considerente, încălcările enunțate determină incontestabil Colegiul să concluzioneze asupra necesității casării integrale a deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cadrul căreia urmează a fi apreciate toate probele în cumul, la justa lor valoare, pentru adoptarea unei soluții corecte, legale și întemeiate.

În mare parte soluția de a dispune rejudecarea se bazează pe statuările Curții Europene în speța *Năvoloacă c. Moldovei* (cererea nr. 25236/02), hotărârea din 16.12.2008, unde Curtea având a se pronunța asupra acestei cauze a considerat că chestiunile care urmau a fi hotărâte de către Curtea Supremă de Justiție nu puteau fi examinate în mod corespunzător, ca chestiuni ce țin de un proces echitabil, fără o apreciere directă a probelor prezentate de partea apărării și partea acuzării (*a se vedea Botten v. Norway*, 19 februarie 1996, §§ 52 și 53, *Reports of Judgments and Decisions 1996-I și Popovici*, citată mai sus, § 72). Respectiv, având în vedere că Curtea Supremă de Justiție nu are competența să facă o examinare directă a probatoriului administrat, ea are competența de a dispune rejudecarea cauzei de către instanța ierarhic inferioară. În cazul de față echitatea cere ca Curtea Supremă de Justiție să dispună rejudecarea cauzei.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze probele administrate în cauză, să le dea o apreciere corespunzătoare cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlătore omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Brigai Sergiu, de părțile vătămate Orlov Fiodor și Grigoriev Eugenia împreună cu reprezentantul părții vătămate CCL-307, Gheorghită Andrei, de partea vătămată Bozu Pavel, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017, în cauza penală privindu-i pe Mojaicenco Alexandru XXXXX și Lupanciuc Ion XXXXX, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 9 aprilie 2019.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion

Judecător

Ghervas Maria

Judecător

Mardari Dumitru